

Domoljub

v Ljubljani, 15. junija 1938

Celo 51 • Štev. 24

Dr. Krek - katoliški mladini

Na veličastnem mladinskem taboru na Viču, ki se je vršil kot priprava ljubljanskega okrožja za mednarodni mladinski tabor v Ljubljani, je spregovoril pokrovitelj proslave slovenski mladini prekrasne besede, ki jih tu navajamo.

Letos je vse zajelo posebno navdušenje za našo mladino in mladinske tabore. Okraj in okrožja veselo tekmujejo med seboj, kje bo zbor naše mladine lepši, veličastnejši, močnejši. V tem duhu ste tudi na Viču posvetili velik del svojega slavlja mladini in njenemu nastopu.

Ni čuda. Vse polno je razlogov za to. Naši fantje in dekleta so prvič nastopili zopet lani. Novi so bili, še krojev niso imeli. Vsi, ki s srcem visimo na njih smo skrbeli, kako se bodo razvili, okrepi, pomnožili svoje vrste. Pa smo letos željni videti, koliko jih je, kakšni so, kako so napredovali. Mladina, otroci naši, veliki in mali, so stalen predmet naše ljubezni. Radi jih vidimo zopet in zopet, kako rastejo in se izpopolnjujejo; ko jih pogledamo, se veselimo, na skrb pozabimo. Kako ne bi bili srečni in veseli, ko vidimo, da se letos nedeljo za nedeljo vijejo med našimi vami in logi nove številne krepke čete slovenskih fantov in občudujemo, kako so med našimi tratami zvezeteli gosti šopki novih krojev slovenskih deklet.

Naša mladina mobilizira. Da, mobilizira; a njena in naša sreča je, da ne mobilizira za vojni, ne za sovraštvo in sovražnosti, ki so danes v modi, ne za rasna in plemenska nasprotovanja, ne za razredni boj.

Ne, vse to nosi smrt, a mi mobiliziramo za življenje. Mi mobiliziramo vse najlepše in najboljše, kar imamo za življenje ljubezni krščanske, ljubezni božje in najplemenitejše žrtve križa za življenje ljubezni do bližnjega in žrtve za narod in državo.

Niso in ne smejo biti naši tabori prazne parade. Resni nastopi so. Tu hočemo videti mladino, kako je ohranila zdravje in krepost svojega duha in čustvovanja, kako je telesno čvrsta, čila in izvežbana. Ma taborih polaga mladina račun o svojem delu v učilnicah in telovadnicah. Veselje naše je opravičeno šele, ko se prepričamo, da so naši dragi mladi res svoj prosti čas vestno uporabili po pravilih in dolžnostih mladinske organizacije.

Z vsakega tabora moramo odnesti prepričanje, da je rod, ki prihaja, da sprejme stalno palico življenja našega naroda v svojo roko, pošten, lep, zdrav, utrjen in izurjen, bi-

ster je, pozna svoj tek, močan je, zdržal bo preko preprek. To je spoznanje, ob katerem veselo zaigra srce. Vsem dati to prepričanje, to je tvoja dolžnost, o mladina!

Letos pa še posebej. Imamo poseben razlog, da je vse prosvetno delo mladini posvečeno. Vsi okrajni in okrožni tabori, ki jih nedeljo za nedeljo prirejamo, so samo manjši ognji okoli velikankega kresa, ki bo 29. junija z ljubljanskega stadiona vzplamtel v ponos in zadoščenje naši mladini, v čast in proslavo naši vzgoji in kulturi ter v svet označil jugoslovansko moč in napredek.

29. junija bo, kakor dosedanje priprave kažejo, nastopilo na Stadionu v Ljubljani nad 8000 naših deklet in fantov v mogočni skupni manifestaciji telesne vzgoje našega naroda. Sodelovali bodo v imponantnem številu bratje Čehi, telovadci iz Francije, Belgije, Luksemburga, Švice in Amerike. Stotisoči udeležencev iz Slovenije, vse Jugoslavije in tujine so že prijavili svoj prihod. Na vse strani se mladina vestno, pridno in uspešno pripravlja. Stadion, ki so ga zgradile pridne roke naših fantov in deklet ter žrtve vse naše skupnosti, že dobiva posebno slavnostno lice.

Cilj in namen tabora je vreden vseh naporov. V 20 letu obstanka naše države hoče slovenska mladina v javni skupni manifestaciji pokazati domovini in tujini, kako neumorno dela in se trudi za svoj dom in rod.

Okoli svojega mladega kralja, svojega najvišjega pokrovitelja zbrana slovenska mladina nastopa, da pokaže, kako živi za domovino in kralja, kako se vežba in utrjuje, da bosta Jugoslavija in njen prestol v sedanjosti in bodočnosti imela najzvestejšo in najvarnejšo stražo, ki jo zmorejo človeške moči. Naša neomejena zvestoba ni le privržena v nacionalni vzgoji, ampak nam je po našem verskem prepričanju zapovedana. Jugoslavijo katoliški Slovenci ne ljubimo le v besedah in programih, ampak neprestano delamo in živimo za njo. V miru hočemo biti njeni najmarljivejši sinovi, v nevarnostih najpožrtvo-

valnejši branilci. To bo pokazala slovenska mladina, to bo videl vsak, ki hoče prav razumeti njen letošnji generalni nastop.

Videli bodo vsi toplo, globoko, otroško vdano hvaležnost mladine tistim, ki so njenim vzvišenim naporom dali svoje priznanje! Najgloblje in največje zahvale bo odmeval Stadion Nj. Vel. kralju Petru II., njegovemu zastopniku knezu namestniku Pavlu in celi vzvišeni kraljevi hiši.

I gospod predsednik vlade i gospod minister vojske i ostali predstavniki vrhovne državne uprave, ki so nam pokazali svojo naklonjenost, bodo čutili veliko ljubezen mladih src in se prepričali, kako je domovini dobro, kadar njeno usodo blaži in podpira ljubeča mladost. Take hvaležnosti je zmožna samo mladina, ki hodi v trdo žoto versko in pravne vzgoje in discipline in se tam uči ceniti dobro vladanje domovine.

Tisti, ki izven naših vrst stoje, pa naj ob tem taboru tudi ne vidijo nič drugega kot potrditev našega starega stališča, naše stare zahteve: hočemo biti enakopravni, plemeniti športni tovariši in tekmovalci ter nacionalni sodelavci pri telesni in duhovni vzgoji naše mladine. Vsak, kdor to razume, nas prav pozna. Zavisti, surovosti in sovražnosti ni prav nič treba. Nismo in ne bomo dajali povoda zanj.

Predragi Vičani, prisrčno Vam čestitam k vsem pomembnim obletnicam, ki ste jih združili v današnjo proslavo. Mislim, da je glavni smisel proslaviti domačo in župno skupnost. Proslavljate napredek vaših domačih razmer v zadnjih desetletjih in se veselite lepih uspehov, ki ste jih v skupnih naporih dosegli. Zavest skupnosti je predragocena, od nje zavisí dobra sosesčina in mirno življenje. Zavest skupnosti utrjevati je tudi naša širša naloga. V skupnem nastopu za skupnim ciljem, ker je skupna naša usoda. Tako nas uči slovenska mladina, ki ima na svojih praporih prelepo geslo, celo program: »Z Bogom za domovino!«

„Domoljuba“ ustavimo brezpogojno s 1. julijem vsem, ki so plačali doslej samo polletno naročnino in isto ne bodo obnovili do konca tega meseca. — Ne prezrite tega opomina!

Veliko posvetovanje za dvig slovenskega kmeta

Agrarnoteknični odsek

Ta je zboroval pod predsedstvom inž. L. Murija v dvorani Trgovskega doma. Prva dva dni je zboroval skupno zadnja dva dneva se je pa zaradi obilice gradiva moral tudi ta razdeliti v dva pododseka.

Prvi je v tem odseku referiral inž. B. Pahor o »Tehničnih možnostih napredka kmetijske proizvodnje in njih ekonomskih mejah«. Iz njegovega obširnega in temeljitega referata moremo za enkrat podati le par misli: Temelj kmetijske proizvodnje je rastlinska proizvodnja, ki je zato prvotna, a živalska je najvažnejša druga in obema postavlja že narava svoje meje, vendar jih more moderna znanost jako razširiti. V to svrhu moramo ugotoviti zlasti klimatske in talne razmere ter gospodarske sposobnosti obdelovane zemlje, kar je pri nas še komaj v povojih. Dalje je treba skrbeti za smoteno prehrano kulturnih rastlin in pravilno gospodarstvo z gnojili, kar je pa seveda odvisno od rentabilnosti. Važno je tudi vprašanje melioracije in komasacije zemljišč. Pri pridelkih, ki jih uvažamo, moramo skrbeti za povečanje proizvodnje, a one, ki jih izvažamo, moramo pa izboljšati, kar je oboje izvedljivo. Eden glavnih vzrokov majhne donosnosti zemlje pri nas so številne rastlinske bolezni in škodljivci, a prav znatno bi jo povečali še z moderno industrijsko predelavo pridelkov. V posredni zvezi s tem je tudi vprašanje domače proizvodnje umetnih gnojil in kmetijskih strojev.

Za inž. Pahorjem je govoril inž. St. Sotošek o »Kmečkem gozdarstvu v Sloveniji«. Njegov referat ni bil obsežen, zato pa tem tehtnejši. Ugotovil je, da imamo v Sloveniji okoli 700.000 ha gozda, ki preživlja okoli 250.000 ali nad eno petino vsega prebivalstva Slovenije. V rokah kmetov je okoli tri četrtine vseh naših gozdov, v katerih bo kakih 70 milij. m³ lesa, a biti bi ga moralo vsaj 100 milij. m³, kar kaže, da je naš gozd že preveč izsekán. Letni prirastek znaša okoli poldrugi milijon m³. Zaradi okoli slabše gojitve naših kmečkih gozdov jako trpi tudi njih donos. Precej škode naredijo požari in divjad, največ pa mrčes. Posekamo letno okoli pol milij. m³ preveč, a čemer ogrožamo že vso našo gozdno glavnicu. Predelujejo les pri nas povečini še jako zastarele venečije, a čemer izgubimo letno kakih 100.000 m³ lesa, a velike izgube trpi kmet tudi zaradi neurejene lesne trgovine. Nujno je, da se začne tudi kmečki gozdovi strokovnejšo upravljati. Zato bi bilo treba gozdni zakon iz l. 1929. popraviti in jako dvigniti gozdarsko izobrazbo kmetov.

Naslednji dan je govoril najprej g. E. Fugina o »Kmetijskih melioracijah v splošnem«. V Sloveniji so bila izvršena izboljševalna dela tal doseglj komaj na kakih 8000 ha, započeta so na 45.000 ha, a na melioracije čaka še 75.000 ha. Pri nas imamo marsikje preveč padavin in zlasti še v času, ki je za kmetijstvo neugoden, drugod pa zopet primanjkuje vode, potrebnih je vse polno regulacij, osušitev, sanacij plazov itd. Lahko bi rekli, da je skoro četrtina naše kmečke zemlje potrebna izboljšanja, če hočemo naše kmetijstvo res dvigniti, obenem pa izboljšati tudi higijeno prebivalstva in živinoreje. Rentabilnost kmetovanja je najmanjša na nemelioriranih tleh. Zelo ovira hitrejši napredek izboljšav pri nas pomanjkanje kapitala. Vse potrebne melioracije pri nas so proračunane na 314 milij. din, a sredstva za njih izvršitev so tako majhna, da se tozadevna dela ne premaknejo nikamor naprej. Edino veliko delo, ki je bilo doslej izvršeno v Sloveniji, je osuševanje Ljubljanskega barja, ki se vrši že poldrugo stoletje, kolikor toliko se je pa naredilo potem še za melioracijo kraških polj, a posebno nujna bi bila še regulacija Pesnice, melioracija velikega dela Prekmurja, ureditev Dravinje, Páste itd. Ne-

šteto je potem tudi manjših parcel, ki so potrebne izboljšanje, zlasti drenaž. Tozadevni stroški se gibljejo od 4—5000 din za 1 ha in so navedeno jako rentabilni. Najpripravnejša oblika za izvrševanje melioracij so vodne zadruge, ki jih imamo v Sloveniji že 26, a izvajala naj bi se zlasti s pomočjo melioracijskega fonda, ki se pripravlja pri nas že od l. 1927, a našteti tozadevni zakona bo leha na znani — centralistični bolezni.

Nadalje je g. ing. Pirc Alfonz razpravljao o »Agrarnih operacijah«, to je tistih ukrepih, ki na novo urejajo porazdelitev lastnine in učinkov kmečke zemlje. Sem spada sklopitev preveč razkosanih zemljišč (okoli pol milij. ha), razdelitev skupnih pašnikov in planin (nad 200.000 ha) in ureditev pašnih pravic v tujih gozdovih (231.000 ha). Zlasti zadnji dve vrsti imata pa seveda tudi velik upliv na našo živinorejo sploh. Reševanje vseh teh pogosto zelo starih in zamotanih vprašanj je agrarno pravnega in agrarno tehničnega vprašanja, s katerim je potem večkrat v zvezi še melioracija dotičnih zemljišč. Delo na teh poljih napreduje pri nas prepočasno. Po vojni so bile izvedene šele komaj 4 komasacije na 350 ha in 2 sta v delu na 422 ha, dalje se je izvedlo 78 uredb pašnih pravic na 8635 ha in razdelilo 20.191 ha skupnih zemljišč na 8816 udeležencev. Izvršilo se je pa vzporedno s tem tudi precej izboljšanje planin in izvedba 599 agrarno pravnih razsodb.

Končno je v tem odseu referiral še g. ing. V. Remec o »Vlogi elektrike v kmetijstvu«. Poudaril je najprej veliko važnost strojev sploh, ki so kmetu dostopni zlasti potem strojnih združenj, nato je pa prešel na vlogo elektrike v kmečkem gospodarstvu. Opozarjal je na električne kuhinje in likalnike, zlasti pa na male motorje, ki nam lahko danes že zelo poceni vrte razne gospodarske stroje (slamomernice, domače mline, čistilnice itd.) in dovajajo čisto vodo v kuhinje, hleve in na vrtove. Pri uvajanju elektrike pa igrajo odločilno vlogo seveda stroški. Vsak izpost toka stane danes 100—200 din, a poraba toka stane za vsak KW na kmetih okoli 5 din za razsvetljavo (petrolejska luč je danes še enkrat dražja), a za pogon stane 1 KWH od 1—2,25 din (čim večja je uporaba, tem cenejši je tok). Poraba toka je v našem poljedelstvu še izredno majhna, komaj 6 KWH na 1 ha letno, dočim ga porabi kmetijsko napredne dežele že po 30—50 KWH. Jako podražuje in s tem ovirajo elektrifikacijo pri nas davčnine in pa še — premajhna poraba toka. V Nemčiji ima električni tok že 85% kmetij in v Franciji 60%, a od 3 milij. nemških kmetij je imelo l. 1933 že 1.170.000 motorjev.

S tem predavanjem je bilo zaključeno skupno enketiranje agrarno tehničnega odseka, ki se je v četrtek, dne 2. junija, razdelil v dva pododseka.

Poljedelski pododsek

Je zboroval še naprej v dvorani Trgovskega doma in mu je predsedoval ravnatelj banov, kmet. šole, g. ing. R. Lah. V tem pododseku je g. ing. Simončič Pr. govoril najprej o našem »Žitarstvu«. Ugotovil je, da igra v slovenskem poljedelstvu žitarstvo mnogo manjšo vlogo nego druge vrste kulture, vendar je moka še slej ko prej najvažnejši del slovenske hrane. Za prehrano rabi Slovenija letno 1.6 milij. q krušnega žita, za seme 217.000 stotov (če bi sejali s stroji, ki ga prihranili 70 tisoč q), za pitanje raznih živali 360.000 q, kar znese torej okoli 2.2 milij. q in ga moramo torej letno uvažati 5—8000 vagonov. Ječmena pridelamo nekaj malega čez svojo porabo, ovsu nekaj manj. Pogoji za pridelovanje ozimnih žit so pri nas ugodni tisti kraji, ki nimajo dolgih in ostrih zim ter so tudi tla prikladna (novomeški okraj, nekatere doline na Stajerskem in Mursko polje in Prekmurje). Ostrejša podnebja pa prenaša rž, oves in ječmen

pa uspevata pri nas povsod dobro, ovira našo žitorejo tudi velika razkosanost kmetij, ki otežuje delo s stroji. Jara žita so pri nas zlasti nerentabilna. Pri nas ne gre za razširitev žitoreje, temveč le za povečanje pridelka. V to svrhu je treba dobiti zlasti primerno seme, ker je sedanje naše zelo slabo. Nujno rabimo zato dobro in gibko blagovno centralo. Skrajno zaostla je tudi naš način obdelovanja semlja, ki najino rodi pri nas izredno majhen pridelek. Treba je zato izpremeniti način oranja, izboljšati gnojenje in uvesti v žitorejo čim več strojev. Zejo so pri nas razširjeni tudi razni škodljivci. Če bi vse to izboljšali, bi bila tudi naša žitoreja mnogo donosnejša.

O »Stročnicah in okopavinah« je govoril g. ing. Fr. Mikuš. Poudaril je, da je naš najvažnejši pridelek krompir. Z njim je zasajena šestina naših njiv, na katerih pridelamo okoli 34.000 vagonov krompirja, to je komaj 62 q na 1 ha in smo v tem pogledu med zadnjimi kulturnimi deželami, zato ga izvozimo lahko komaj kakih 5000 vagonov. Produkcijo bi morali torej vsaj podvojit. V to svrhu je treba zlasti globoko orati, dobro gnojiti s hlevskim in zelenim gnojem, dobro okopavati in osipati, predvsem pa gledati na izbrano seme in dajati prednost dobrim sortam (ranemu, onedovcu, tresniku in rožniku). Važna naša okopavina je tudi korenje, ki je tudi donosnejše, a drago pridelovanje bi znatno pocenili s sejanjem v vrste. Pridelovanje bele repe naj bi se pa čim bolj umaknilo zeleni koruzi, ker je njena hranilna vrednost izredno majhna. Za dvig mlekarstva je pa zelo važno pridelovanje krmske pese, ki daje izmed vseh okopavin sploh najboljši pridelek, a z ensilazno krmo bi jo lahko precej nadomestili v prid krušnemu žitu. — Izmed naših stročnic je pa najvažnejši fižol, ki ga pridelamo 4—500 vagonov letno in ga skoro polovico izvažamo tudi v inozemstvo. Zato je njegovo pridelovanje tudi treba prilagoditi zahtevam inozemstva. Afrika povprašuje po barvastem fižolu, a tamošnji trg je nezanesljiv, severne dežele pa hočejo beli fižol. Zato naj bi se omejilo pridelovanje rizenčanac in pospeševalo bele sorte. Tudi bi donos tega važnega pridelka lahko dvignili vsaj za polovico. Silno so pa pri nas razširjeni fižolovi škodljivci, katerim se posveča premalo pažnje. Ostale stročnice igrajo pri nas še majhno vlogo, a uvesti bi bilo treba zlasti sojo, ki je ena najboljših krmskih rastlin, enako tudi bela lupina.

O »Važnosti in pomenu produkcije lanu« je govoril g. M. Zupančič. Ta vrsta pridelkov je tekom prejšnjega stoletja pri nas skoro izginila, a po vojni so ga začeli nekateri zopet forsirati in kaže prav lepe uspehe ter že danes vnovič pridelamo okoli 2000 ton lanene slame in 330 ton semena. Naše solnčno gričevje je za pridelovanje lanu zelo pripravno in donaša na 1 ha nad 5000 dinarjev. Rabimo zlasti dobro seme.

Za tem je razpravljao g. J. Dolinar iz Celja o »Hmeljarstvu«, ki je za nekatere predele Slovenije tako zelo važno, zlasti za Savinjsko dolino. V naše hmeljarstvo je investiranih kakih 80 milijonov. Skoraj ves pridelek izvažamo in nam donaša letno povprečno kakih 40 milij. din. Revno prebivalstvo zasluži samo z obiranjem letno okoli 5 milij. Dobro uspeva hmeljarstvo le v strnjatih okoliših, a tu bi ga bilo treba jako umno pospeševati in gledati na velik ugled našega hmelja v inozemstvu.

(Nadaljevanje sledi.)

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslav. tiskarna.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o Kraljica Marija je prišla s svojo sestro, romunsko princeso Elizabeto, v Divulje pri Splitu, odkoder se je odpeljala v Miločer.

o Za šolskega preglednika za okraj Gornji grad je imenovan šolski upravitelj iz Rečice ob Savinji Kotnik Zorko.

o Cerkevno odlikovanje. Za škofijska duhovna svetnika sta imenovana gg. p. Teodor Tavčar, župnik na Viču, in p. Arhangel Appej, katehet na Viču. — Obema gospodoma iskreno čestitamo!

DOMAČE NOVICE

d Za Slovence v Italiji. Kdor želi v Italiji prejemati »Slovenca« po pošti na svoj dom, naj sporoči tvrdki Giovanni Parovel, Trieste, Via fr. Denza 3. Mesečna naročnina za Italijo znaša lit. 16.50 in naj se nakaže vnaprej na čekovni račun g. Giovanni Parovela številka 11—1649. S tem se prihrani stroški, naročniku pa takoj lahko postrežejo z listom. Seveda se mora pripomniti, da je poslani denar namenjen za naročnino »Slovenca«.

d Večji evharistični kongres bo letos 10. julija v Benkovcu v Dalmaciji.

d Avtoprevoznikstvo vedno bolj izpodirva naše voznike. Podjetjem se prevoz najrazličnejšega blaga z avtom pač izplača. Mnogi obrati so zadnji čas najeli tovarne avtomobile in odpuščajo naše voznike. Med lastniki tovarnih avtomobilov so večinoma takšni, ki jim je to le postranski zaslužek. Posledice odpuščenja voznikov so hude: Vozniki izgubljajo posel in zaslužek ter so skoraj popolnoma že obubožali z družinami vred. Nekateri so prisiljeni iti v tovarne, drugi pa med delavce. Ker novi način prevoznikškega prometa narašča, se je bati, da bodo vozniki nekega dne popolnoma zapustili svoj posel. S tem pa ne bodo prizadeti samo ti, ampak bodo trpeli tudi kovači, kolarji in predvsem še kupčija s konji. Ob precejšnji zasluženosti pa bodo tudi gotovi gostilničarji.

d Na učiteljsku se sprejemajo sedaj tudi dijaki, ki so dovršili meščansko šolo, ako napravijo predpisani izpit. Če bi vsak dijak, ki

je dovršil učiteljsko šolo, bil takoj nastavljen, bi te novotarje ne bilo treba.

d 800.000 hl vina bo Jugoslavija lahko izvozila v Nemčijo. Za štajerska vina je določeno 50.000 hl.

d Letalsko razstavo v Belgradu je obiskalo doslej okrog 150.000 ljudi.

d Dobro vinsko trgatav napovedujejo za letos v Dalmaciji. Precenili so, da je zdaj v šibeniških zalogah še okoli 20.000 hektolitrov vina. Vinogradniki prodajajo črno vino po 3 do 4.50 dinarjev, belo pa po 4.50 do 5.50 din liter.

d Tujina je mačeha. Sočanski delavci iz Nemčije se že sedaj vračajo v domovino, zlasti delavci iz Medmurja in donavske banovine. Vsi se pritožujejo, da je letos na sezonskem delu v Nemčiji izredno slabo. Hrana je nezadostna in dobivajo zjutraj prežgano juho, opoldne krompirjevo juho in zvečer mleko in par kosov krompirja, dopoldne pa še kos s krompirjem zmešanega kruha ter za prst dolgo klobasico iz ribjega mesa. Nekateri so prinesli kruh in te ribje klobasice tudi s seboj za vzorec, da dokažejo, da našim želodcem taka hrana ne ugaja. Skoraj vsak dan se vrne po nekaj delavcev, ki so si z dosedanjim delom zaslužili jedva denar za povratek v domovino.

d Slovesno so ustoličili te dni novega verskega poglavarja jugoslovanskih muslimanov v Sarajevu. Vse mesto je bilo slavnostno razsvetljeno, z vseh džamij in številnih drugih poslopj pa so visele zastave. V Sarajevo se je pripeljal k ustoličenju novega reis ul uleme dr. Fehima Spahe, kakor poročajo, okoli 25.000 ljudi. Od ministrov so bili tam pravosodni minister dr. Simonovič, prometni minister dr. Mehmed Spaho in minister brez listnice Džafer Kulenović. Svečanosti se je udeležil tudi kraljev zastopnik general Bulić. Obred ustoličenja se je začel s tem, da je zastopnik vlade dr. Simonovič prebral ukaz o imenovanju dr. Fehima Spahe za novega poglavarja muslimanov. Ob tej priliki je imel dr. Fehim Spaho tudi krajši nagovor na zbrane množice. Slovesnost se je končala s čestitkami, ki so jih novemu muslimanskemu poglavarju izrekli najprej kraljev zastopnik, za njim pa člani vlade in nekateri drugi odlični predstavniki. Končno je sledila gostija, ki se je udeležilo okoli 250 zastopnikov.

d Hifene. Na celjakem okoliškem pokopališču je zadnje čase izginilo več železnih križev z grobov. Tako je pred dnevi izginil popolnoma nov železni nagrobni križ z groba Straus iz Celja. Ono soboto pa je zasačil grobar 23 letnega brezposelnega delavca Stanka K. iz Celja, ko je ravnokar lomil železne križe in jih spravljaj, da bi jih odnesel. Enega si je že skril v grmovju, da bi ga zvečer odnesel in prodal prekupčevalcem železa. Grobar je zado prijavil policiji, ki je Stanka zaprla.

d Najmodernejši ribniki na Balkanu so vsekakor oni v okolici Končanice pri Daruvarju. Teh ribnikov je 30. Oskrbljeni so z najmodernejšimi ribiškimi pripravami. Prve ribe so za te ribnike nabavili l. 1904., in sicer so jih kupili na Češkem. Ribniki v okolici Daruvarja so si kmalu pridobili svetovni sloves in to po svoji ureditvi, kot po kakovosti rib. Danes zavzemajo ti ribniki 3200 jutrov površine. Okoli ribnikov je narejen nasip v dol-

Rjuha je trda, siva in raskava. V nji so še ostanki slabega mila in stara umazanija. Ali mora tako biti? Zakaj ne vzamete za pranje vašega perila priznano dobrega terpentinskega mila Zlatorog? Kako zelo izdatno je, kako bogotno belo peno razvija pri pranju in kako prizanesljivo opere vsako perilo, ki postane voljno mehko in snežno belo!

TERPENTINOVO MILO
Zlatorog

žini 180 kilometrov. V okolici so zgrajena številna gospodarska poslopja, skladišča in stanovanjske hiše za nameščence. V največji množini izvažajo ribe iz tega kraja proti Belgradu in Zagrebu, in sicer s posebnimi vagoni.

d Cigansko vprašanje rešujejo. Zanimiv sklep so sprejeli svetniki varaždinske občine pred nekaj dnevi. Določili so za cigane poseben prostor v bližnji varaždinski okolici, kjer jim bodo zgradili male stanovanjske hišice, tako da ciganom odslej ne bo več treba bivati pod navadnimi šotori. Ciganski otroci bodo morali tudi hoditi v šolo. Varaždinci pravijo, da bi se tudi druge občine ravnale po tem zgledu. — Če bodo cigani ubogali, je pa seveda drugo vprašanje.

d Na III. vsedravnem trgovskem zboru v Ljubljani 12. junija je govoril poleg bana dr. Natlačen in drugih tudi minister za trgovino dr. Milan Vrbanič, ki si je ogledal tisto popolne tudi velesejem.

d Železniškemu ravnateljstvu v Ljubljani. Krajevna ozkotirna železnica Poljčane-Zreče zavije malo niže pod gabroveljskim postajališčem v tesni prostor med hribom in strugo Dravinje. Potok teče komaj meter proč od železniške proge. Potnik, ki gre tod po pešpoti, mora posebno ponoči dobro paziti, čeprav je zasilna ograja. Struga je globoka 15 m in Dravinja vedno bolj izpodjeda skoraj navpično obrežje. Od dne do dne se zelo rahla zemlja ruši v vodo. Zelo se čudimo, zakaj železniška uprava ne zgradi na tem, tako nevarnem mestu škarpe, ki je vedno potrebnejša. Utegne se udreti zemlja pod vlakom, kar bi pomenilo veliko nesrečo. Enako postaja nevaren prostor za železniško progo tudi nad Režabekom, kjer je struga tudi globoka 15 m.

d Mussoliniju se je žel zahvaliti. Z letalom italijanske družbe »Ala Littoria« se je odpeljal te dni v Rim zemunski trgovec Jeremič. Bil je sprejet pri predsedniku Mussoliniju in se

Ban dr. Natlačen pozdravlja na ljubljanskem velesejmu kneza-naměstnika Pavla.

mu je osebno zahvalil za ozdravitev svoje hčerke. Hčerko tega zemunskega trgovca, ki je imela enako bolezen kot Mussolinijeva hčerka, je namreč italijanski ministrski predsednik povabil v Italijo, da se tam pozdravi. Poslal jo je v eno najboljših italijanskih zdravilišč za otroške bolezni. Jeremičeva hčerka je v tem zdravilišču kmalu okrevala.

d Zupan dr. Adlešič, ki se je mudil več kot mesec dni v Ameriki, kjer so ga zelo slovesno sprejeli, se je 12. junija srečno vrnil v Ljubljano. Tu so ga pozdravili zastopniki oblasti in raznih ustanov, med njimi tudi škof dr. Rožman.

d Veliko obrtniško razstavo so odprli ono nedeljo v hrvatskem glavnem mestu ob priliki 30 letnice Zveze hrvatskih obrtnikov. Otvoritev sta se udeležila tudi ban dr. Ružić in nadškof dr. Stepinac.

d 6000 otrok je prejel zakrament svete Birne na binkošne praznike v Zagrebu.

d Spomenik so odkrili 11. junija 1938 pred poslopjem Glasbene Matice v Ljubljani pokojnemu skladatelju Emilu Adamiču.

d Sprejem mladeničev v Inženjske podzastniške šole v starosti od 18 do 21 let. Vsa tozadevna pojasnila dobite ustmeno ali pisмено: Koncesionirana pisarna Per Franc. kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pisмени odgovor priložiti kolek za 6 din.

IZ DOMACE POLITIKE

p Zelo pametno. Vsi člani Ljotičeve organizacije v kraju Katarina so v zadnjem času vstopili v JRZ. Poročajo, da je bil tam te dni dobro obiskan shod JRZ, na katerem so izvolili tudi odbor novo ustanovljene krajevne organizacije.

p Vedno seje, ne preseje... Redni sestanek predstavnikov združene opozicije je bil ono nedeljo v Belgradu. Udeležili so se ga

Ljuba Davidovič, Joca Jovanovič, Miša Trifunovič ter člana delovnega odbora Božidar Vlačić in Milan Grol. Na tem sestanku so predvsem govorili o določitvi sestankov združene opozicije v juniju v posameznih krajih Srbije. Za te sestanke so tudi že določili govornike.

p So si še vedno v laseh. Med »Obzorom« in »Hrvaškimi dnevniki«, glasilom dr. Vladka Mačka se je vnela ostra razprava glede delovanja vodstva hrvaškega gibanja. »Obzor« je že v več člankih napadal nesmotrenost in brezplodnost takšne politike, kakršno vodijo Hrvati v zadnjem času. Proti tem očitkom je vstal »Hrvaški dnevnik« ter zagovarja politiko bivše HSS.

p Zalostno, a resnično. V občini Spodnja Kupčina v bisarovinskem okraju bi morale biti 5. junija občinske volitve. Prebivalci te občine so v glavnem pristasi dr. Mačka, toda med njimi vlada že dalj časa precej ostro medsebojno trenje. Razdor med dr. Mačkovimi pristasi je bil tudi povod, da je dosednji občinski odbor odstopil. Zaradi razpisanih novih volitev je manjši del prebivalstva vložil na okrajno sodišče v Bisarovini svojo kandidatsko listo v potrditev. Iz strahu, da ne bi še ostali večji del pristasev dr. Mačka vložil svoje kandidatne liste, je manjši del volilcev pokosil pšenico svojim nasprotnikom. S tem je manjšina hotela prestrašiti večino, da se ne bi udeležili volitev in da bi na ta način ona dobila občino. Iz tega je razvidno, da pristasi dr. Mačka vodijo med seboj brezobzirno borbo in da se pri tem poslužujejo najgršrega nasilja z uničevanjem lastne imovine, kar najbolje označuje nezdravo stanje, ki je zavladelo v teh vrstah.

d Kroje za fantovske odseke, kompletno izdelane, kakor tudi samo suknjo in posamezne predmete nudi po ugodni ceni Stermeški — Celje.

NESREČE

n Sklad lesa je pokopal dva delavca. Delavci lesne industrije, ki jo ima graščina v Nazarju pri Mozirju, so spravljali les in plohe iz Savinje in jih skladali na kupe. Sklad lesa, katerega so spravili skupaj, se je hipoma zrušil in pokopal delavca Antona Melavca in Mikelke Franca. Melavca je kup popolnoma potlačil, mu zlomil hrbtenico in vrat, da je bil takoj mrtev, dočim je Mikelk dobil težke poškodbe in ima po vsem telesu podpludbe. Tudi druga dva delavca bi pokopalo, pa sta v zadnjem trenutku odskočila in ušla tako gotovi smrti.

n Ni slišal vlaka. Med Apnenikom in Tremerskim mostom v Celju se je pripetila ob železniški progi nesreča, katere žrtev je postal oče štirih nepreskrbljenih otrok 44 letni delavec Bokan Štefan iz Otovc pri Murski Soboti. Skrb za družino ga je prisilila, da je zapustil dom in se odpeljal v Celje, kjer je našel zaslužek pri ureditvenih delih na Savinji. Ta dan je vozil z vozičkom tik ob progi gramoz, katerega spravljajo delavci iz struge Savinje ter ga nalagajo ob železniški progi. Truden zaradi velikega ropota, ki se razlega zaradi ureditvenih del, ni slišal, ko je vozil s samokolnico po deski, da je pridrvel za njim osebni vlak. V trenutku, ko je izpraznil voziček, mu je spodrsnilo, vanj je butnil železniški stroj ter ga vrgel v velikem loku 10 in pol metra od proge, da je mrtev obležal. Bokan ima prebito lobanjsko dno in zlomljen tilnik.

n Hišo je uničil požar posestniku Joželu Kralju v Vrhpolju pri Stični.

n Ko so ogledovali ekrazitno patrono. Te dni popoldne, ko so se vračali čolarni iz Celja domov, so našli na poti blizu kamnoloma v Pečovniku ekrazitno patrono. Odnegli so jo v senco pod kozolec, da bi si jo malo bolj natančno gledali. Bili so to 8 letni Štefan, 11 letni Martin in 13 letni Ivan Štor. Začeli so premišljevali, kako bi jo izstrelili. Starejši Ivan je začel po njej točiti s kladivom. Komaj je nekakrat zamahnil, že se je s silnim pokom ekrazitna patrona razletela. Vsi trije so popadali po tleh. Obležali so nezavestni. Takoj so prihiteli h kozolcu domači, ki so otrokom nudili prvo pomoč. Najmlajši, Štefan, je dobil le manjše poškodbe, dočim sta jo ostala dva precej izkupil. Z reševalnim avtomobilom so jih hitro prepeljali v bolnišnico.

n Motor je zadel v kamen. Na binkoštno nedeljo se je peljal z motornim kolesom s priklopcem 31 letni posestnik Paul Jožef iz Sv. Jeronina pri Vranskem v Retico pri Savinji. Na motociklu je sedel za njim njegov 5 letni sinček, v priklopci pa njegova žena. Na cesti, ko so se vračali v Vransko, pa je motor zadel v kamen in se prevrnil čez cesto. Pri padcu si je Paul zlomil levo roko nad zapestjem ter dobil težke in zelo nevarne praske po trebuhu. Sinčka je vrglo naprej s tako silo, da je dobil težje nožne poškodbe in je nezavestno obležal na tleh. Pri padcu si je sinček zlomil tudi desno nogo nad kolonom. Ženi se ni ničesar hujšega zgodilo, dobila je le lažje poškodbe.

Iskrena beseda našim trgovcem

Pod naslovom »Na poti k stvarnosti« priobčuje Ivan Avsenek ob priliki tridnevnega trgovskega zbora v Ljubljani v nedeljskem »Slovencu« sledeči članek:

Zelje so po navadi najnevarnejši nasprotnik vsakega stanovskega gibanja. Roje ne iz vsakdanjih težav in bridkosti dobijo le prehitro obleko nesporne npravstvene upravičenosti in si pod tem vidikom postavijo cilje, ki se v stvarnosti dajo doseči le počasi ali pa sploh ne. Nedoseženi in nedosegljivi cilji so pa vir vse nezadovoljnosti; nezadovoljnost sama pa postane hvaležno polje za hujšakaško gibanje, ki počasi omrtviči ali pa sploh ubije vsako stanovsko gibanje. Koliko stanovskih gibanj je propadlo na ta način, posebno v prvih časih njihovega obstanka!

Z odkritim veseljem moramo ugotoviti, da se jugoslovanski trgovski stan ni podal na pot, ki vodi stran od resničnega življenja. »Vrhovni trgovski zastop je znal pri svojem delu vedno najti pravo mero. Nikdar ni nič zahteval, niti predlagal za trgovski stan, kar bi bilo v škodo drugim stanovom in državnim koristim,« izjavlja g. N. K. Savič. »Trgovci so konstruktiven element. Mi se zavedamo svojega odgovornega poslanstva,« trdi g. Vidmar. G. Prpič pa pove kar naravnost: »Potrebno bi bilo, da bi se manj govorilo in manj pritoževalo, več pa vestno in skupno delalo.« Podobne misli dobimo tudi

v izjavah ostalih predsednikov posameznih zvez trg. združenj. Pametni nazorji so to, so dokaz za stvarno gledanje naših gospodarskih razmer in socialnih potreb, so pa tudi branik proti vsemu, kar bi moglo speljati stanovsko gibanje našega trgovstva na pot prazne domišljije in razočaranja. Ta opreznost v določanju postopka v boju za stanovske pravice bo predvsem v prid trgovcem. V njihovih lastnih vrstah je še vse polno nevšečnosti in težav, od pomanjkljive stanovske zavesti do očitno pretiranih upov. Na drugi strani pa nihče ne ve, kaj nam prinese najbližja gospodarska bodočnost. Morda tudi težke dneve, saj se ravno zdaj trgovina obupno bori z novo krizo. Če bo zopet postalo slabše, bo to najbolj občutil trgovski stan, kajti on po svojem položaju v gospodarstvu najhitreje občuti vsako gospodarsko spremembo. Vse to naklada trgovstvu dolžnost, da hodi strogo po poti stvarnosti. Samo ta pot ga bo obvarovala pred presenečenji in mu zagotovila mesto, ki mu gre v našem gospodarstvu. Naj mu bo sedanj III. stanovski kongres za priliko, da ponovno pove svojim tovarišem, pa tudi svojim prijateljem — ki smo vsi, ki imamo opravka z gospodarstvom — da je stvarnost ne samo okvir za vse njegove težnje, želje, cilje in zahteve, ampak tudi najtrdnjša vez z vsemi ostalimi stanovmi naše države.

Vse mrtvaške potrebščine

kot okraske za krate, prearinjala, voščene sveče in drugo dobite po najnižji ceni pri

I. PICEK, Novo mesto

trgovina z železnino in specerijo

n Iz iskrice — požar. Oni Jan je začelo goreti gospodarsko poslopje posestnice Marije Dikavčič v Brunšvaigu pri Račah. Domači pastir je razločno videl, kako je šinila iz dimnika na hiši iskra ter jo je veter zanesel na suho, od sonca razgreto slannato streho gospodarskega poslopja, v naslednjem trenutku pa so se na hlevu že pojavili plameni. Gasiti zaradi pomanjkanja vode ni bilo mogoče. Škode je 20.000 dinarjev.

n V telegrafski drog se je zaletel z vso silo dva kilometra od Radovljice, ko je vozil z motorjem, Pogačnik Silvester, strojnik pri Kranj. industr. družbi, doma iz Podnarta. Nesrečnejš je bil na mestu mrtev.

KDOR hoče biti poceni oblečen, naj kupuje OStanke pri STERMECKI — Celje. Pišite takoj po cenik.

n Zdrvel je po progi pred brzovlakom. V torek 7. junija ob 9 zvečer se je peljal z vozom posestnikov sin Ivan Cebulj iz Komende po Gašteskem klancu proti Kranju. Ko je konj pripeljal do zapornice pri novem železniškem nadvozu, so bile zapornice zaprte zaradi prihajajočega vlaka s postaje Kranj. Konj se je ropotanja koles prestrašil, skočil je pokonci in pri tem strgal vajeti, nato je preskočil zapornico in zdrvel po progi pred brzovlakom. Ko je konj util, da je vlak tik za njim, je odskočil in pri tem zadel v drog in vodovodno črpalko, pri čemer je dobil hude poškodbe, da so ga morali ustreliti. Pri skoku konja čez zapornico se je voz prevrnil in voznik je dobil poškodbe na glavi.

d Po pogosti nosečnosti morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode zaužiti na tečje, z lahkoto doseči izpraznjen črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josefova« voda je davno preizkušena, najtopleje priporočena in se dobiva povsod.

Ost. reg. 3. br. 5074/33.

n Dva kmeta je ubila strela. Strahotna nevihta je besnela pred nekaj dnevi nad Banjaluko (Bosna) in njeno okolico. Med nevihto je padala tudi debela toča, ki je naredila veliko škodo na poljih in po vrtovih. Silovito neurje pa je zahtevalo tudi dve človeški žrtvi. Trije tamkajšnji kmetje so se ravno, ko je zadivjala nevihta, hoteli hitro vrniti s polja domov. Med potjo so se morali zateči v neko gospodarsko poslopje, ker med nenavadnim nalivom niso mogli več naprej. Komaj pa so se umaknili pod streho, že je udarila v poslopje strela in ubila dva kmeta, enega pa težko ranila. Poslopje se je od strele tudi užgalo in pogorelo do tal.

n V Ljubljani je utonil. Dva dečka, 11 letni Niko Hafner, sin železničarja, učenec 4. razreda na ljubljanski Ledini, in pa Ivan Lipovšek, sin delavca, učenec 2. razreda, oba stanujoča na Poljanski cesti, sta se kopala v Gruberjevem prekopu, malo nad klavnico. Hotela sta prebresti plitvi Gruberjev prekop, toda voda ju je spodnesla. Dečka sta se pričela potapljati. Naglo so potegnili nezvestnega Lipovška na suho. Deček je bil že nezvesten. Z umetnim dihanjem so spravili dečka k zavesti. Poiskali so Hafnerja v vodi in ga tudi potegnili na suho. Toda vsi poskusi z umetnim dihanjem, kakor tudi poskusi reševalcev s posebnim električnim strojem niso mogli vrniti dečku življenja, ker je bil že mrtev.

Dekliški tabor na Brezjah 24. julija

Vsi stanovi v narodu morajo biti razgibani in delavni za katoliško stvar. Pri nas z omaroževanjem gledamo na pomoč, ki bi jo katoliški obnovi mogla nuditi dekleta in njihove organizacije. Tako gledanje je zgodovinsko krivično, ker so ravno dekliške organizacije (kongregacije i. dr.) vedno bile med najbolj delavnimi. Vendar je res premnogo deklet, ki jih je treba za katoliško delo doma ali v javnosti navdušiti in temu naj služijo različne organizacije, priveditve in še posebno tabori. Ko bodo dekleta, ki so sicer mrtva, videla navdušene priprave, ogromno število tovarišic in velike naloge, bodo tudi one postale bolj delavne bodisi v organizaciji (Marijina družba, Katoliška akcija, Prosveta) ali izven nje.

n Ko so popivali... Na binkoštno soboto je bila v Črni pri Prevaljah krvava fantovska bitka, ki je zahtevala mlado življenje. V gostilni je popivala družba drvarjev in delavcev iz rudnika, pa je med njimi nastal zvečer prepir, ki se je končal s pretepom. V levo stran prsi je bil zaboden 23 letni Andrej Napotnik, ki je kmalu potem zaradi izkravitve izdihnil. Poleg tega je bil težje ranjen Anton Globočnik, ki je moral iskati pomoči v bolnišnici.

n Dva škafa vrele smole v obraz. Pungercar Anton iz Trebelnega pri Mokronogu je bil zaposlen pri graditvi ceste v Naklem pri Kranju. Iz neznanega vzroka je pri stroju za škropljenje vrele smole odletelo zapiralo ter je nesrečnemu Pungercarju brizgnilo skoraj dva škafa vrele smole v obraz. Po navodilu zdravnika so Pungercarja prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

n Razne nezgode. 40 letni Ivan Prah iz Rance pri Mariboru je prignal v mariborsko klavnico svojo kravo. Pred klavnico pa se je živinčje zaletelo v gospodarja. Krava je Praha podrla na tla ter ga tako obdelala, da mu je zlomila več reber. Praha so reševalci odpeljali nezvestnega v bolnišnico. — Na Bregu pri Celju je padla na cesti 13 letna hči preužitkarice Potočnik Anica in si zlomila nogo v členku. V Bukovem žlaku pri Celju je padel na binkoštno nedeljo s koleasa 6 letni sin kovača Kač Anton in si zlomil roko v komolcu. — V Rečici pri Savinji je zgrabil gonilni jermen 28 letnega delavca Jožeta Grobina in mu zlomil roko nad zapestjem. — Pred par dnevi se je peljal pekrski gostilničar g. Hartman z enovprežnim vozom po cesti od Fale proti Sv. Lovrencu. Naenkrat je imel še ravno toliko časa, da je skočil z voza, pa je že konj z vozom vred padel v Dravo ter utonil v globoki vodi. Konja in voz so v bližini Fale potegnili iz reke.

Kakšen je program tabora?

Dopoldne: Sv. maša s pridigo prevz. g. škofa dr. Gregorija Rožmana, nato zborovanje.

Popoldne: Skupinska igra »Uslišane« — spisal F. S. Finžgar, z litanijami.

Iz Ljubljane bodo vozili posebni vlaki. Iz Dolnenke in drugih krajev pa bodo možni posebni vlaki le tedaj, če se pravočasno prihlasi zadostno število udeleženk. Dekleta iz bližnjih krajev pridite na okrašenih vozovih in na kolesih!

Dekleta, dogovorite se s tovarišicami in prijavite se čimprej pri g. župniku ali pri poverjenici za tabor, da pravočasno dobite obvezni taborni znak in knjižico.

NOVI GROBOVI

d Tvoj sem živ in mrtev... V Mariboru je odšel k Gospodu po večno plačilo župnik pri Sv. Marjeti v Pesnici, zlatomašnik in častni kanonik 80 letni g. Jernej Frangeš. — Na Vrhniki so pokopali bivšo trgovko in posestnico Ivano Grampovčan. — V Gornji Polskavi je zapustil solzno dolino župnik g. Franc Gartner. — V Rogški Slatini je umrl vodja studenčnega obrata zdravilišča Karel Janžek. — V Gotovljah je odšla med nebeske kraljce Anica Jordanova. — V Kranju so spremili k večnemu počitku poštnega tajnika v p. Antona Pezdica. — Na Dobravi pri Bledu je izdihnil svojo dušo gostilničar Ivan Stare. — Na Jesenicah so djali v grob ključavničarja pri KID Edvarda Müllerja. — V tujdom kapucinskem samostanu je zaspal v Gospodu p. Hieronim Streminger. — V Pobrežju pri Mariboru je zapustil solzno dolino ozročniški narednik v p. Martin Lovše. — V Ljubljani so odšli po večno plačilo: strojevodja drž. železnic v p. Jakob Velkovrh, Božidar Guštin, soproga vlakovođe Marija Zbogar, Rudolf Hafner, nadpreglednik fin. kontr. v p. Lovro Fleischmann, upokoj. tobačne tovarne Marija Kožuh roj. Schweiger, Minka Grm roj. Voje, dr. Stevo Divjak, bivši ravnatelj zavoda za duševne bolnike na Studencu pri Ljubljani, 72 letna s. Lucija Šlebinger, soproga mesarskega mojstra Marija Zalar roj. Buršič in Fani Oister roj. Pavšek. — Naj počivajo v miru!

n Radi prezidave še vedno globoko znižane cene vsemu manufakturnemu blagu pri F. I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 29 in 30, na kar opozarjamo še posebej »Domoljubove« bralce.

Spekulanti s pšenico, ne izzivajte!

Visoke cene pšenice na domačem trgu je povzročila spekulacija prekupčevalcev, tako se je pokazalo brž, kakor hitro je gospodarsko-finančni odbor ministrov sklenil, da se dovoli brezcarijski uvoz 1000 vagonov pšenice. Ta sklep je omenjeni odbor ministrov sprejel, da bi se znižala cena pšenice spet nazaj na običajno višino. Ko so spekulante uvideli, da je vlada z vso resnostjo začela delati na to, da se cene pšenice ne bi preveč dvignile, so začeli razširjati vesti, češ da brez carine sploh ne bodo nikdar uvažali k nam pšenice, vsaj še ne tako kmalu. Njihov namen je bil, da obdrže cene pšenice še vedno visoko. To se jim je tudi posrečilo, kajti

prej so skoraj vso pšenico od kmetov kupili in jo za nekaj časa poskrili. Vselej se je še zgodilo, da so kmetje, čim so videli, da so cene pšenice začele padati, hitro prodali svoje zaloge. Tako bi bil človek pričakoval tudi v tem primeru. Toda po sklepu gospodarsko-finančnega odbora ministrov kmetje niso nikjer ponujali svoje pšenice, kar gotovo pomeni, da je nimajo, pač pa da je pšenica že v rokah prekupčevalcev-spekulantov. Tako imajo razni trgovci samo v okolici Valjeva v zaloga še okoli 100 vagonov stare pšenice, ki je po znosnih cenah nočejo prodajati. Mogoče jih bo pa brezcarijski uvoz 1000 vagonov pšenice le malo premotil...

VINA

vseh vrst kupite najugodnejše
pri
CENTRALNI VINARNI v Ljubljani

Truplo sv. Andreja Bobole v Ljubljani

Sveti oče Pij XI. je letos na velikonočno nedeljo oklical tri junake krščanske svetosti za svetnike, med temi kot prvega Andreja Bobola, poljskega mučenca za cerkveno edinost in neustrašnega boritelja za združitev ločenih slovanskih bratov s sveto Cerkvijo. Sveta Stolica je sedaj dovolila, da prepeljejo svetnikovo truplo v njegovo domovino, v bratsko Poljsko, ki je svojega mučenca sprejela na prav kraljevski način, na isti način pa je 9. junija popoldne izkazala mučencu kraljevske časti slovensku Ljubljano. Nestrohnjeno truplo so prepeljali iz Rima v srebrni krsti, ki jo je daroval svojemu svetniku poljski narod. Pokrov je steklen, tako da more vsakdo videti lepo obličje svetnikovo, čeprav je bil Andrej Bobola od ruskih kozakov strašno mučen in umorjen že leta 1657.

Glavni kolodvor v Ljubljani je bil za sprejem svetnika primerno okrašen. Dostop širšemu občinstvu je bil zaradi odličnih zastopnikov slovenskega naroda zabranjen; toda pred glavnim kolodvorom daleč tja doli proti Resljevi cesti so se zbrale ogromne množice ljudstva, tako meščanstva in prebivalstva iz vse ljubljanske okolice. Na hodniku so bili zbrani zastopniki visokih civilnih oblasti. K lepi slavnosti se je v Ljubljano pripeljal generalni konzul republike Poljske g. Pol.

Tržaškemu brzovlaku je bil priklopljen voz predsednika poljske republike Moščinskega. Ta je namreč dal na razpolago svoj salonski voz za prevoz svetnikove krste na Poljsko. S tem je predsednik bratske republike hotel na viden zunanji način izkazati veliko čast mučencu Andreju Boboli, katerega rod je plemiškega porekla.

Ko je brzovlak pripeljal na ljubljanski kolodvor, so iz lepega salonskega vagona najprej izstopili spremljevalci svetnikovega trupla, tako škof Niemira iz Piska. V njegovi škofiji je svetnik storil mučeniško smrt, ko je postal na deželi žrtev besnih kozakov, ki so od njega zahtevali, da naj prestopi k pravoslavlju ter mu za ta primer podarijo življenje in visoke časti.

Ob prihodu vlaka in prenosu krste na lepo okrašeni voz mestnega pogrebnege zavoda, v kateri voz so bili vpreženi štirje belci, last trgovca g. Kodelje, je vojaška godba igrala cerkvene pesmi.

Ob krsti je nato prvi v imenu sv. Cerkve pregovoril generalni vikar in prošt. g. Ignacij Nadrah, poudarjajoč: »Veliki svetnik Andrej Bobola! Ljubljanska škofija se Ti ob Tvojih svetinjah po svojem zastopniku poklanja, polna veselja in sreče, da Te sme sprejeti in počastiti. Veliko slavnih mož smo že pozdravili na tem kolodvoru, a Tebi enakega še nikdar. Bili so med njimi, ki so nosili kraljevske in cesarske krone, a Tvoja glavo venča krona nebeška. Bili so tudi, ki so nosili vladarsko žezlo, Tvoja roka pa nosi palmo mučeništva. Zato pozdravljen v beli Ljubljani, v arcu Slovenije, Ti, veliki sin našega bratskega poljskega naroda. Ko bom spremljal Tvoje svete ostanke po ulicah našega mesta, se milostno ozri na nas in vlij obilo božjega blagoslova na nas in na lepo našo Ljubljano, na ves slovenski narod in na vso Jugoslavijo.«

Svetniku so se s primernimi nagovori poklonili še drugi odličniki, nakar so pevci pod

vodstvom stolnega kanonika dr. Kimovca zapeli: »Glejte, kako umira pravičnik«.

Izpred glavnega kolodvora se je razvrstil po Masarykovi cesti in naprej po Poljanski cesti tja do cerkve sv. Jožefa veličasten sprevod. Sprevod so otvorili fanfaristi Prosvetne zveze in v lepem redu so se vrstila najrazličnejša društva in kongregacije. Pred krsto so korakali v sprevodu mnogi občinski svetniki, poljski generalni konzul g. Pol in drugi odličniki. Za krsto so šli generalni vikar in prošt g. Nadrah z vsem kapittjem, stiški opat doktor

Nočna procesija mož in fantov ob priliki vrnitve sv. Andreja Bobole iz Ljubljane na Poljsko.

o. Kostelec in druga visoka duhovščina, redovniki in ostali zastopniki raznih ustanov.

Velika cerkev sv. Jožefa je bila vsa veličastno okrašena s cvetjem in zelenjem. Bogoslovci in duhovniki so nosili krsto s kolodvorskega hodnika na voz in z voza na oltar, nakar je prošt. Nadrah blagoslovil svetnikove ostanke. S prižnice pa je pozdravil svetega brata pater dr. Kopatin, član D. J. Kratko je dejal: »Blagoslovljen, ki prihajaš v imenu Gospodove!« Nato je g. pater v krepkih, globoko v srce segajočih besedah očrtal svetnikovo življenje in mučeništvo. Huda je bila borba za mučeniško truplo še pod boljševisko vlado. Po 280 letih se svetnik-mučenec vrača v svojo domovino, da jo bo ščitil pred vsemi viharji in napadi sovražnikov.

Po končanih obredih je bila obsežna cerkev neprestano torišče romarjev, ki so tja do poznega večera prihajali izkazovat zadnjo čast polskemu svetniku-mučencu. Matere so prihajale z otročiči, drugi bolehní so se pripeljali. Ljudje so polagali na krsto križčke, svetinjice in svete podobe.

Kmalu po 21 so dvignili duhovniki krsto z oltarja ter jo prenesli na voz mestnega pogrebnege zavoda. Poprej so še sledili govori. Provincial poljskih jezuitov, p. Stanislav Sopuch, se je toplo zahvalil vernim Slovincem, da so izkazali tako iskreno čast njihovega svetniku-mučencu.

Po opravljenih obredih je krenil sprevod izpred cerkve sv. Jožefa tja proti škofiji, čez tromostovje po Miklošičevi cesti na kolodvor. Vse hiše, kakor ob procesijah, so bile lepo razsvetljene in okna lepo okrašena. Sprevod je trajal dobro uro.

Na kolodvorskem hodniku je zaigrala salezijanska godba »Povsod Bogal« V imenu škofa se je od sv. Andreja Bobole poslovil prošt Nadrah. Za gospodom proštom se je v imenu Družbe Jezusove, v imenu pinskega škofa in v imenu vsega spremstva zahvalil Slovincem zastopnik jezuitskega generala p. Anton Prešeren. Krsto so nato prenesli v salonski voz, ki so ga priklopili okrog 10 zvečer budimpeštanskemu brzovlaku.

Po veseli svatbi v zapor

V Novi vasi pri Mariboru so te dni odkrili veliko tatvino, ki je povzročila po vsem mestu veliko pozornost. Upokojenemu železničarju Francu Kocbeku je zmanjkalo iz zaklenjene omare v njegovem stanovanju 40.000 din. Kocbek je znan kot izredno štedljiv človek, ki je vse življenje varčeval in si prihranil toliko vsoto, pa jo je zaklepal doma, ker ni zaupal hranilnicam. Ta njegova nezaupljivost mu je postala usodna.

V začetku lanskega leta se je priselil k njemu 25 letni nečak Franc Marin, brezposeln trgovski pomočnik. Stanoval je pri stricu nekoliko mesecev, kmalu pa se je vsem, ki so Marina poznali, zdelo čudno, odkod mlademu možu toliko denarja. Neprestano je popival, se vozil z avtomobili, vabil v gostilne tudi svoje prijatelje, katerim je obilo dajal za pijačo.

Kocbek je dne 31. maja t. l. potreboval nekoliko denarja. Takoj je odkril tatvino in sum je padel na nečaka Marina. Ovadil ga je orožnikom v Studencih, ki so potem obvestili o tatvini mariborsko policijo, ker se je Marin med tem oženil in preselil v Maribor. Dasi

Marin ni bil nikjer zabeležen, da stanuje v Mariboru, ga je mariborska policija hitro našla v neki gostilni, kjer je imel svoje stanovanje z ženo, in ga aretirali. Skraja je tajil, potem pa je priznal, da je on tisti, ki je okradel strica. Prvič je vzel 600 din, drugič 1000. Še štirikrat je potem vzel po celega jurja, pa tudi takrat ni stric opazil ničesar. Končno se je mladi Marin spoznal z dekletom od Sv. Eme pri Šmarju. Ker ni imel denarja, da bi jo poročil, je zopet segel v stričovo blagajno in vzel ves ostanek, ki je znašal še okrog 35.000 din. Potem je napravil svatbo, ki je bila zelo vesela. Od Svete Eme, kjer je bila poroka, so se peljali na račun ženina z avtomobilom v Rogaško Slatino in Maribor. V Mariboru je ženin kupoval pohištvo, opremo za kuhinjo ter iskal stanovanja, da bi se tam udomačil s svojo mlado ženo. Njegove lepe načrte pa je naenkrat prekržila policija. Mlada ženica je bila vsa objokana, ko so ji moža odpeljali, še bolj pa, ko je videla, da je poročila eleparja in tatu. Od vseh 40.000 din so našli pri njem samo še 800 din, vse drugo je med tem zapravil.

POD POKROVITELSTVOM N. VEL. KRALJA PETRA II.

MEDNARODNI MLADINSKI TABOR V LJUBLJANI • OD 26. DO 29. JUNIJA 1938

Spored tabora

Dne 26. junija (nedelja):

- 9-12 Mednarodne telovadne tekme posameznikov za prvenstvo v dvanašterboju (obvezne orodne vaje in poljubna prosta vaja).
11 Otvoritev razstave Prosvetne zveze v Frančiškanski dvorani.
16-20 a) Mednarodne telovadne tekme posameznikov za prvenstvo v dvanašterboju (poljubne vaje na orodju);
b) tekme ZFO za prvenstvo v orodnem deseterboju.

Dne 27. junija (ponedeljek):

- 9-12 a) Mednarodne telovadne tekme posameznikov za prvenstvo v dvanašterboju (lahkotiletski del in plezanje);
b) mednarodne tekme v lahki atletiki.
7-12 a) tekme v odbojki (člani in mladi);
b) tekme v odbojki (članice in mladenke).
15-19 a) mednarodne tekme v lahki atletiki;
b) slovenske tekme članov v višji oddelku;
c) tekme mladcev za prvenstvo posameznika v telovadnem deseterboju;
d) slovenske tekme članice za prvenstvo posameznice;
e) tekme v odbojki (člani in mladi);
f) tekme v odbojki (članice in mladenke);
g) tekme inozemskih društev po njihovem narodnem programu.
20-22 Mednarodna akademija v Unionu.

Dne 28. junija (torek):

- 9-12 a) Mednarodne tekme v lahki atletiki.
7-13 b) Slovenske tekme članov v nižjem in srednjem oddelku;
c) tekme vrst mladcev;
d) slovenske tekme vrst članice;
e) tekme vrst mladenk;
f) odbojka Češkoslovaška : Jugoslavija (representacije).
8-12 Zborovanje prosv. delavcev ZFO v Unionu.
9 Blagoslovitev zastave VDK v kapeli Marija-nišča na Poljanski cesti, nato ob 12 zborovanje prosvetnih delavcev v dvorani pri Mikliču.
16-18 Slavnostno zborovanje Prosvetne zveze v Unionu.
14-19.30 Glavna skušnja vseh nastopajočih (doma-tili in inozemci).
20.30-22 a) Jugoslovanska akademija v Unionu;
b) češkoslovaška akademija v opernem gledališču.
22-24 Spoved po ljubljanskih cerkvah.

Glavni taborni dan

dne 29. junija (praznik sv. Petra in Pavla):

- 5 Budnice.
5 Sv. maša in skupno sv. obhajilo vseh članic, mladenk in gojenk v Uršulinaki cerkvi, Kongresni trg.
5.30 Sv. obhajilo po ljubljanskih cerkvah za člane ZFO in članice VDK.
5.30 Pri frančiškanih sveta maša in sveto obhajilo za članstvo prosvetnih društev.
6.30 Zajtrk.
7 Zbirališče za spreved (po ulicah okrog Jugoslovanske tiskarne).
8 Spreved krojev in narodnih noš po glavnih ulicah na Stadion.
10.30 a) sveta maša z ljudskim petjem evharističnih pesmi, cerkveni govor; b) trije govori (med temi en zastopnik PZ), največ po 10 minut, podaja resolucije z zborovanjem prejšnjega dne.
12.30-13.30 Kosilo za sodelujoče članstvo.
13.30 Zbor vseh sodelujočih na določenih zbirališčih.

Javni nastop na stadionu:

- 14.30-18 1. Rajalni pohod in proste vaje mladcev ZFO.
2. Rajalni pohod in proste vaje mladenk VDK.
3. Nastop češkoslovaških Orlice.
4. Nastop češkoslovaških Orlov.
5. Nastop inozemskih gostov (po možnosti vseh naenkrat) z raznimi prostimi in skupnimi vajami.
6. Rajalni pohod in proste vaje članice VDK.
7. Nastop najboljših mednarodnih telovadcev na orodju.
8. Vzorni nastopi inozemskih gostov z redovnimi, prostimi in simultanimi vajami na orodju itd.
9. Nastop naše vojske.
10. Rajalni pohod in proste vaje članov ZFO.
11. Nastop konjenice.
12. Objava rezultatov tekem in slovesna razdelitev daril zmagovalcem (po olimpijskem načinu).

Navodila

Spoved in obhajilo

V torek, 28. junija, je prilika za spoved v vseh ljubljanskih cerkvah od 4 popoldne dalje do 10 zvečer, po 10 pa naj pridejo tisti, ki so bili prej zaposleni.

V sredo, 29. junija, je za fante v stolnici ob 5 zjutraj maša in med mašo skupno obhajilo; prevz. gosp. škof ljubljanski dr. Gregorij Rožman; nato pridiga; prevz. gospod škof mariborski dr. Ivan Tomažič.

Taborne knjižice in znaki

V četrtek, dne 9. junija smo pričeli razpošiljati taborne knjižice in znake v prvi vrsti vsem onim, ki so jih plačali. Zelo lično izdelana taborna knjižica, podobna oni za Eucharistični kongres, ima na naslovni strani podobo lepaka, katere je prejel vsak osek in krožek. Drugo stran knjižice naj vsak imetnik izpolni s črnilom (ime, priimek, kraj), jo lastnoročno podpisuje, ednica organizacije, i. j. osek ali krožek pa odtisne svojo štampiljko. Knjižica obsega poleg ovojja 64 strani in si jo bo moral nabaviti vsakdo, ki hoče biti deležen popusta na železnici, pa tudi vsakdo, ki hoče na glavni dan prireditve, t. j. 29. junija t. l. priti v areno.

Da bo svojo ogromno množico tabornih knjižic, kakor tudi znakov mogoče pravočasno porazdeliti med udeležence tabora, pristopite takoj po prejemu knjižice k razdelitvi, istočasno pa poberte 5 din, kolikor knjižica in znak staneta, ter pobrani denar v skupnem znesku takoj odpošljite po položajci, ki je vsaki pošiljki priložena.

Prehrana

Restavracije in gostilne iz centra proti stadionu naj sporoče na spodnji naslov: koliko kosil in večerij lahko oskrbe. Obvezni bodo le v naprej naročeni in plačani obroki.

Za organizirano članstvo bo pripravljena mrzla hrana na posebnem prostoru po znižanih cenah.

Prenočišča za organizirane udeležence

Organizirani udeleženci tabora, ločeni po spolu, bodo na prenočiščih po šolah porazdeljeni tako, da bodo nastanjene posamezne podzveze skupno v enem oziroma dveh objektih, če bo udeležba Podzveze večja. To zaradi skupnosti in kontrole.

Spreved

V sprevedu bodo šli najprej vsi kroji, nato pa ostalo organizirano članstvo, katerih vsak pa mora imeti znak ZFO in pa taborni znak. Nihče od or-

ganiziranega članstva ZFO in VDK, ki pride v Ljubljano, ne bo smel stati ob strani, temveč vsi brez izjeme bomo v sprevedu pokazali moč in disciplino naše organizacije.

Vsi udeleženci spreveda bodo smeli imeti samo taborni, oziroma znak fantovske zveze. Isto tako bodo pripuščeni v spreved le društveni prapori, oziroma prapori fantovskih odsekov, brez vsakih drugih okraskov.

Konjeniki

Oni jahači, ki niso prejeli posebnih navodil, bodo imeli na dan pred glavno prireditvijo na stadionu, in sicer 28. t. m. popoldne poseben zbor. Kraj in ura se še objavi. Vse konjenike pa prosimo, da bodi njihova obleka prvenstveno kroj in šele nato narodna noša.

Sedeži na stadionu

Arena stadiona, zlasti pa pobočja, že zadobivajo svojo končno obliko. Terasa iz betona na obeh straneh glavne tribune v krasnih lokih spominjajo na prvotnost urejene arene stadionov raznih vele-mest Evrope. Na teh betoniranih terasah in še drugih klopih bodo sedeži za one gledalce pri mednarodnih tekmah in na glavni dan prireditve, ki ne bodo zdržali na nogah. Vstopnice za te sedeže se bodo prodajale od 20. t. m. dalje v Prosvetni zvezi, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7/I. Zaradi omejenega prostora na stadionu je določeno le majhno število teh sedežev. Reflektantje se naprošajo, da dvignejo te vstopnice proti takojšnjemu plačilu od 20. t. m. dalje, takoj prve dni. Poudarjamo, da bo vstop na te sedeže mogoče samo do pol ure pred pričetkom prireditve, nato pa zaradi navala na stojišča sedežev ne bo mogoče več zasedati.

Znižana voznina

Četrtninska in polovična voznina

Za udeležence mednarodnega mladinskega tabora Zveze fantovskih odsekov od 25. do 30. junija t. l. v Ljubljani je dovolila generalna direkcija drž. žel. z odlokom G. d. štev. 53241/38 z dne 7. junija t. l. znižane voznice, in sicer:

1. 75% popusta normalne vozne cene do Ljubljane in nazaj vsem jugoslovanskim članom in mladcem fantovskih odsekov kakor tudi članicam in mladenkam vodstva čekiških krožkov Prosvetne zveze, ki si na podlagi članske izkaznice odseka ali krožka in legitimacije prireditvenega odbora (Taborne knjižice), kupijo vožno karto po polovični normalni ceni od svoje vstopne postaje do Ljubljane in še železniško legitimacijo K-14 za ceno 2 din. Legitimacija K-14 prodajajo vse žel. postaje in jih žigosajo pri odpravi potnikov. Vožna karta se ne sme oddati pri prihodu v Ljubljano, ampak zadržati obenem z žel. legitimacijo K-14 zaradi brezplačnega povratka po isti ali krajši poti do domačne postaje. Prireditveni odbor overovi na legitimaciji prireditvenega odbora (taborni knjižici) in na žel. legitimaciji K-14 udeležbo na taboru. Ob povratku se mora na postajah Ljubljana gl. kol., gor. kol., ali dol. kolodvor pokazati pri potniški blagajni železniška legitimacija K-14 zaradi žigosanja.

2. 75% popusta normalne vozne cene od državne meje do Ljubljane in nazaj po naših progah vsem inozemskim članom in članicam mladinskih organizacij na osnovi legitimacije prireditvenega odbora (taborne knjižice), da potujejo na tabor v Ljubljano. Udeleženci kupijo pri odhodu na osnovi legitimacije prireditvenega odbora (taborne knjižice) vožno karto po polovični normalni ceni od državne meje do Ljubljane, in sicer pri železniških postajah ali potovalnih agencijah (Putniku itd.) v inozemstvu ali pa v naši vstopni omejni postaji, če dopušča čas postanka vlaka. Pri tem morajo pokazati tudi potni list (ali skupni potni list). Vožna karta se ne sme oddati pri prihodu v Ljubljano, ampak zadržati zaradi brezplačnega povratka po isti ali krajši poti do državne meje.

Prireditveni odbor overovi na legitimaciji prireditvenega odbora (v taborni knjižici) udeležbo na taboru. Ob povratku se mora na postajah Ljubljana glavni kolodvor, gor. kol. ali dol. kol. pokazati pri potniški blagajni legitimaciji prireditvenega odbora (taborna knjižica) zaradi žigosanja.

Potniki iz Jugoslavije kupijo pri odhodu na tabor celo vožno karto od vstopne postaje do Ljubljane, obenem tudi železniško legitimacijo K-13 za ceno 2 din. Legitimacije K-13 prodajajo vse že-

ležiške postaje in jih žigosajo pri odpravi potnikov. Vozna karta se ne sme oddati pri prihodu v Ljubljano, ampak zadržati obenem z železniško legitimacijo K-13 zaradi brezplačnega povratka do prvoletne vstopne postaje po isti ali krajši poti. Priveditveni odbor overovi na železniški legitimaciji K-13 udeležbo na laboru. Ob povratku morajo udeleženci na postajah Ljubljana gl. kol., gor. kol. ali dol. kolodvor pokazati pri potniški blagajni žel. legitimacijo K-13 zaradi žigosanja.

Potniki iz inozemstva kupijo pri odhodu na podlagi polnega lista celo vozno karto za vožnjo od naše državne meje do Ljubljane. Karta se ne sme oddati pri prihodu v Ljubljano, ampak zadržati zaradi brezplačnega povratka do naše državne meje po isti ali krajši poti. Priveditveni odbor potrdi na legitimaciji priveditvenega odbora (taborni knjižici) udeležbo na laboru.

Znižane vožnje veljajo v vseh razredih, izvemski IV. razr., za brze in potniške vlake, izvemski luksuzne vlake, za odhod od 18. VI. do 30. VI. vključno, za povratek pa od 26. VI. do 6. VII. 1938 vključno.

Prekinjenje vožnje s temi kartami ni dopustno.

Navodila dekletom

Sestre, ali se zavedate velike važnosti našega tabora in tudi dolžnosti, ki vas z njim v zvezi vežejo? Ali se vaše priprave tako temeljite, da je v vas samo še veliko navdušenje in veselo pričakovanje, da čimprej pokažete pred javnostjo svoje zmognosti in uspehe svojega dela? Če temu še ni tako, potem vas prosimo sestre, skušajte v tem kratkem času, ki vam je še odmerjen, nadoknaditi vse zamujeno!

Hočemo vas opozoriti na najnujnejše, kar morate urediti do tabora.

Kroj. Zadnji čas je, da one, ki si nameravajo nabaviti do tabora še dekliske kroje, da jih takoj rezervirajo pri Prosvetni zvezi v Ljubljani, ker se lahko zgodi, da bodo zaradi velikega povpraševanja ostale za taborne dni brez krojev. Znano vam je tudi, da dekleta, ki si krojev ne morejo nabaviti, lahko nastopijo v spredu in na Stadionu izjemoma v modrih krilih in belih bluzah z dolgimi rokavi, vendar so tudi za ta primer obvezne sive nogavice.

Znižane vozne. Preberite točno navodila, ki jih objavljamo glede vozne na drugem mestu! Posebni vlaki. Število posebnih vlakov bo odvisno od prijav, zato vas vsem prosimo, da takoj odpošljete za dekleta in mladenke vprašalne pole s prijavi udeležbe, ki so vam bile svojetčasno poslane. Prosimo vas, da z zavlačevanjem ne ovirate dela.

Prehrana. Za prehrano je poskrbljeno v ljubljanskih gostilnah in restavracijah, za vse nastopajoče članstvo pa se bo dobila zadnja dva dneva hrana ob Stadionu po zelo nizkih cenah.

Prenosništva. Za vse članice in mladenke so preskrbljena prenosništva po ljubljanskih šolah.

Iz objavljenega programa je razvidno, da morajo biti vse članice 28. junija že z jutranjimi vlaki v Ljubljani, ako se hočejo udeležiti blagoslovitve zastave in temu sledečega zborovanja. Za vse članice — telovadkinje in mladenke — pa velja, da pridejo v Ljubljano ta dan najkasneje do 12, ker je ob 14 glavna in edina skušnja vseh nastopajočih. One, ki se te skušnje ne bodo udeležile, ne bodo pri glavnem nastopu sodelovale.

Prosim vas članice, da po možnosti opravijo sv. opoved še doma. Prosim vas, da zasedujete točno vsa navodila, ki bodo objavljena v okrožnicah in časopisju in se jih tudi držite. Le z discipliniranim izvajanjem vseh predpisov bo naš tabor dosegel zaželeno višino.

Nobena od naših deklet in mladenk naj v tabornih dneh ne ostane doma. Sestre, pridite prav vse, da po dolgih letih pokažemo javnosti, da še živimo, da nas je kljub mnogoletnemu zatiranju vedno več. Zavedajmo se, da je naša moč nepremagljiva, ker so naša načela vzvišena, vsaj je pri našem delu vodilna misel: Borba za Boga in narod slovenski! — Vodstvo dekliskih krožkov.

d Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročenih po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. št. 2674/35.

RAZGLED PO SVETU

ITALIJA

s Drobiž iz Julijske krajine. Okoli sto delavcev iz Soške doline je odpotovalo za eno leto v Nemčijo na delo. Skoraj vsi znajo italijanski in nemški jezik in bodo tolmači italijanskim tovarišem, katerih je šlo v Nemčijo skupno 30.000. Njih delovna pogodba velja od 19. aprila 1938 in se lahko podaljša. — V Trstu je 19.553 brezposelnih, ki dobivajo podporo; 1560 od teh pa je bila podpora odbita. — Tajnik zveze lekarnarjev v Gorici Urbani Albanese je izdal. marca meseca okrožnico, da ne smejo imeti listki na steklenicah za zdravilo več navodil v slovenskem jeziku... — V Vrtovinu je bral novo mašo Tone Satej. — V Mirni je umrl 92-letni Miha Štanta, oče župnika Vinka Štanta v Šempolaju. Pokojnik je bil daleč znan in čislán. Uslužben je bil kot mitničar na soškem mostu. — Pred kratkim so začeli graditi šest velikih jezov na Soči. Naprave bodo dale vsega skupaj 500 milijonov kilov. elektr. sile, to je toliko, da bo zadostilo za vse potrebe Julijske Krajine, kraške visoke ravnine, za Istro in Gornjo Furlanijo. Električna centrala v Dobrih, ki jo že dalj časa grade, je zelo značilna, ker stoji v ogromni skali, vsekani v goro. Ta centrala bo najmodernejša podzemeljska električna centrala v Evropi.

s še nekaj drobiža. V Godoviču nad Idrijo je nastal požar na posestvu Marije Medvedove in se je razširil tudi na stanovanjsko hišo Franceta Selaka. — Italijanska vlada je sklenila uvesti v svojih kolonijah poseben papirnati denar, in sicer bankovce po 1500, 1000 in 500 lir, ki jih bo izdala italijanska Narodna banka. Promet s temi bankovci bo dovoljen samo v mejah italijanskih kolonij, zunaj pa bo promet s temi bankovci prepovedan. Vsakemu, ki bo prestopil meje kolonije, bodo ta denar na meji zamenjali. — Gad je pilil 13 letnega Antona Faganella, ko je nabiral drva v gozdu. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico, kjer so ga rešili s transfuzijo krvi. — Utonil je v velikem kanalu v Trstu 40 letni Rudolf Jelen. — V tovarni cementa v Pulju se je smrtonosno ponesrečil delavec Peter Jakolič. V bolnišnici so ugotovili, da ima poškodovan lobanjo in hude rane po vsem telesu.

NEMCIJA

s Katoliške ustanove razpuščene. Časopisje v bivši Avstriji je objavilo te dni uradno poročilo državnega komisarja za Avstrijo, da so razpuščene vse katoliške dijaške in akademske organizacije in vsa pripadajoča starešinstva. Uradno poročilo našteva sledeča društva: Cartellverband der katholischen deutschen Studentenverbindungen, Oesterreichischer Cartellverband der katholischen deutschen Studentenverbindungen, Unitas Verband, Katholische Burschenschaften itd., vsega kakih 20 organizacij. Vsak poskus nadaljnjega delovanja je prepovedan in bo policijsko kaznovan. Premoženje razpuščenih društev prehaja v upravo komisarja za društva.

s To in ono iz Korotana. V Loga vesi so pokopali Josipa Weissa pd. Strečnjaka z Je-

zerce. — Za poletje se obeta številni poseti letoviščarjev iz starega rajha. O obisku jih je pozval pokr. vodja Burekel sam. — 100.000 revnih državljanov bo letos oproščeno radio prispevkov. V poštev pridejo invalidi, slepci, podpiranci i. dr. — Koroško učiteljsko bo imelo 4. in 5. julija veliko zborovanje, na katerem se organizira nar. soc. učiteljska zveza. — Šilinge zamenjajo za marke podružnice državne banke do konca leta. Po potrebi zamenjujejo do 1. oktobra tudi poštni uradi. — Zlati novci za 100 in 25 šilingov ter srebrni novci za 5 in 2 šilinga s 15. junijem niso več v prometu. Do 15. julija jih zamenjajo podružnice državne banke. — Z julijem se prične na zborničnem posestvu na Osojskih Turah tečaj za molzce. — Pogorelo je poslopje cel. stavbnega urada v Šmartnu pri Celovcu.

ČEŠKOSLOVAŠKA

s Ob 60 letnici češke socialno-demokratske stranke je bilo v Pragi mednarodno socialistično zborovanje, katerega so se udeležila zastopstva evropskih socialističnih strank, celo iz Jugoslavije, kjer uradno te stranke ni. Na zborovanju so sprejeli resolucije za boj proti fašizmu, za oboroženo pomoč rdeči Španiji itd. Zborovanje so zaključili s slovesno večerjo. — Vsi češki kinematografi bodo morali po vladnem ukazu v mesecu dni kupiti toliko plinskih mask, kolikor imajo seadež, da bi ob kakem nenadnem letalskem napadu lahko postregli obiskovalcem z njimi. — Odbor tako imenovanih političnih ministrov je na svoji zadnji seji sprejel zakonski načrt o podaljšanju vojaške službe v CSR na tri leta. Do zdaj je vojaška služba trajala dve leti. Za zvišanje vzdrževalnih stroškov namerava vojno ministrstvo razpisati velike javne zbirke. Zakon o podaljšanju vojaškega roka bo prihodnje dni prišel pred poslansko zbornico. Tako bi imeli češkoslovaška republika okrog 300.000 vojakov stalno pod orožjem. — Merodajni češki krogi izjavljajo, da spomenica voditelja čeških Nemcev Henleina lahko služi za podlago razgovorom med češko vlado in češkimi Nemci. Za Nemci pridejo na vrsto tudi druge narodne manjšine in trdno pričakujemo, da bodo upoštevane v polni meri tudi zahteve slovaškega naroda. Prepričani, da bo tako, kličemo: Živela Češkoslovaška! Bog varuj Češkoslovaško!

FRANCIJA

s Bližanje k Francovi Španiji. Francoski časopis »Temps« je te dni napisal, da je sedaj za Francijo prišel čas, da naveže prijateljske stike s Francovo vlado v Burgoeu, s katero se bo treba začeti neposredno pogovarjati. Vsako čakanje v tem pogledu bi bilo kvarno. Nadalje bo morala francoska policija — tako piše »Temps« — na vsak način ustreči želji Francove Španije in Italije, da zapre francosko mejo proti Španiji, kajti če bo Francija tukaj pokazala dobro voljo, ji bo mnogo lažje uspeti v drugih težnjah, ki jih Francija goji glede Španije. Te težnje pa so sledeče: 1. Doseči je treba, da prenehajo v Španiji z bombardiranjem civilnih mest.

2. Urediti je treba vprašanje o usodi rdečih beguncev, ki iz Španije beže v Francijo. 3. Francija si mora zagotoviti dobavo gotovih rudniških surovin iz Španije, predvsem pa dobavo pirita. 4. Francija mora doseči popolna jamstva od strani Francove vlade, da postojanke, ki jih danes imajo v rokah Italijani ali Nemci, ne bodo trajne in da Španija v bodočnosti ne bo storila ničesar, kar bi utegnilo ogroziti varnost francoskih kolonij v Afriki in svobodnih pomorskih zvez med materno zemljo in Afriko.

DROBNE NOVICE

630 km na ure je dosegel nemški letalec general Udet z novim Junkersovim lovskim aparatom.

Angleške zadrage ne bodo več nakupovale blaga v državah, ki začenjajo vojno!

20 svatov je ubila strela, ki je udarila v neko hišo v Manili na otokih Filipinih.

3000 letal je kupila Anglija v Ameriki, 750 mrtvih in več tisoč ranjenih je bilo ob zadnjem japonskem letalskem napadu na kitajski Nanking. Grozno!

73.144.000 prebivalcev šteje po najnovejših podatkih Velika Nemčija.

450 kv. km ozemlja so zavzele samo v maju španske nacional. čete.

Na Daljnem vzhodu traja vojna dalje; Japonci prodirajo, kitajska vlada se je umaknila v Junanfu.

Nacionalisti v Španiji kljub hudemu odporu komunistov počasi, a vztrajno prodirajo v smeri proti Castellonu.

8 milijonov frankov je določila francoska vlada za stroške pri obisku angleške kraljeve dvojice v Parizu.

Avtobus s 35 izletniki se je zaletel v vlak blizu Linza v bivši Avstriji; 7 mrtvih.

TABORI SLOVENSKE MLADINE

Vič

V znamenju proslave 35 letnice Prosvetnega društva in 30 letnice obstoja župnije so priredili na Viču pri Ljubljani prosvetni teden, ki so ga v nedeljo, 21. junija, zaključili z velikim prosvetnim taborom in telovadnim nastopom. V soboto zvečer je bila cerkevna proslava 30 letnice obstoja župnije. Vse hiše na Viču so bile alavnostno razsvetljene, s svojo temo se je odlikoval samo verokostni obojski dom. Hvaležni farani so priredili župniku p. Teodorju Tavčarju uspelo podoknico.

Sledečo nedeljo so se pomakale iz Ljubljane in od drugod proti Viču povorke slovenskih fantov in slovenskih deklet, navdušeno pozdravljene od tisočev mož in žena v špalirju. Službo božjo na Viču je daroval škof dr. Rožman, ki je imel od tej pri- liki krasen nagovor.

Sedil je tabor. Bezedo je povzel minister dr. Krek, ki je v pesniških besedah pozival mladino k ljubezni do domovine in k delu in žrtvam za njo. Na naslov nasprotnikov je izrekel minister dr. Krek ta-le zelo potreben opomin: »Tisti, ki izven naših vrst stoji, naj ob našem taboru ne vidi nič drugega kot potrditev našega starega stališča, naše stave zahteve: hočemo biti enakopravni plemenski športni tovariši in tekmovalci ter nacionalni sodelavci pri telesni in duhovni vzgoji naše mladine. Zavisti, surovosti in sovražnosti ni prav nič treba.« — Popoldansko telovadbo je gledalo do 6000 ljudi.

Novo mesto

Novomeška prireditel 12. junija se je delila v tri poglavja. Na predvečer je bila sijajno uspeša akademija, v nedeljo je bil tabor, na katerem so sodelovali tisočere množice okrog križa in državne trobojnice, popoldne pa je bila javna telovadba.

Nedeljski spreved je šel skozi gost špalir občinstva. Naša mladina je pokazala, da je v Novem mestu doma. Fantje so napravili dostojanstven vtis mladine, ki nima stahu, dekleta so bila izraz lepega življenja v našem podeželju. Kdor ni z našo mladino, tega narod ne pozna.

Sv. mašo je opravil g. prošt Čerin, ki je mladino lepo nagovoril, kot menda zna samo on. Po službi božji je bil shod, na katerem so nastopili

kot govorniki profesor Rakovec, Smersu in profesor Bajuk. Na koncu je do 4000 udeležencev pelo oziroma poslušalo himno slovenskih fantov. Popoldanski telovadni nastop je pokazal v vseh pogledih lep napredek.

Žiri

Ono nedeljo je bil mladinski tabor tudi v Žirih. Priredilo ga je škofješko fantovsko okrožje. Z malimi izjemami so bile v zastavah vse hiše, ob cestah in na križiščih pa so stali viedki mlaji. Med av. mašo, ki jo je opravil stolni kanonik Klinar, je bilo lepo ljudsko petje, ki ga je na orglah spremljal znani skladatelj Jobst. Po službi božji je na ljudskem zborovanju pred cerkvijo ognjevit govoril o katoliški in slovenski skupnosti urednik Ilija Popoldne je bil na Dobračevi telovadni nastop, ki so sodelovalci lahko ponosni nanj. Ob nastopu, ki je pokazal pravo mladinsko katoliško valovanje, je izpregovoril besede navdušenja tudi profesor Rakovec iz Ljubljane

Smartno pri Kranju

Kljub temu, da je bil istočasno na Jesenicah slovenski teden, v Žirih pa okrogno tabor škofješkega okrožja, je bilo v sprevedu videti lepo številno članstva in naraščajo izklučno iz kranjskega okrožja. Zbrali so, se iz 12 odsekov in deklinskih krožkov v pester spreved. Na lepo okrašenem telovadišču je opravil av. daritev smartinski župnik, duhovni svetnik Sarc, ki je imel tudi krasen nagovor na mladino. Nato je bil mladinski tabor, na katerem so govorili Gogala Jardo, dr. Capuder in Persuh, ki je poudarjal namen našega mladinskega gibanja med Slovenci. Popoldne je nagajal dež, vendar so telovadci hrabro vztrajali do konca.

Sv. Marijeta niže Ptua

Ono nedeljo so se zbrali fantje in dekleta, od teh mnogi v kiroh in v velikem številu ob zvokih mariborske godbe odkorakali k cerkveni slovesnosti. Domači kaplan od Sv. Marka je navezal svoj govor na evangeljske besede »Pojdite in učite vse narode«. Po popoldanskih večernicah se je mladina

RAZNO

Obvezno tikanje. Italijanski zakon se je spravil na slovnico. Državni tajnik fašistične stranke je izdal naslednja določila o rabi tikanja in vikajev: Čl. 1. V plamenem in ustnem obvešanju mora moška in ženska mladina med seboj uporabljati naziv »ti«. — Čl. 2. Tikati se morajo učitelji in voditelji iste stopnje. — Čl. 3. Svoje višje morajo vikati, oni pa te bodo tikali. — Čl. 4. Moški in ženski voditelji se med seboj vikajo. — Čl. 5. Stara vladnoobna oblika »leic se ne sme več uporabljati. (Važno za vse učence in učitelje italijansčine!)

Brezlično sprejemanje pod zemljo. V slovaških kovinskih rudnikih že nekaj let poskušajo, kako daleč se pod zemljo širijo električni valovi, zlasti pa blizu rudniških ležišč. Znani raziskovalec braski inženir Frič je sedaj začel poskušati tudi v avstrijskem Erzbergu. V jami Šöberhagen se mu je 50 metrov pod zemljo dobro sprejemanje kar posrečilo. Ko je poskušal 140 m pod zemljo, je lahko poslušal oddajne po-

L. Ganghofer:

81

Martinj kloster

Roman iz začetka 12 stoletja

Postavenil Blaž Poznič

Sneg, ki je zapadel streho, se je bil raztaljal in izmed tramev je silil dim od ognja, ki je gorel v koči. Njegov trepetajoči žar je obseval tiho srečo, ki je bila našla med temi tralimi stenami svoj dom v zapuščenosti samoti in je po vsej grozi preteklih dni, kljub skrbem in nevarnostim, ki so ji pretile, cvetela tako prijazno ko rožni teloh v snegu, in bila tako svetla in čista ko zvezda v temni noči. S svojimi spretnimi rokami je bila Rotica dala pustemu prostoru skoraj domače prijetno lice. Nobena trska in nobena bilka senna ni ležala na skrbno pometenih tleh, košata borova veja je bila nadomestila metlo, in kar so bili prinesli s seboj od doma, posoda in obleka, je bilo lepo porazobešeno po prepereli brunasti steni.

Ta čas je zlagal Rudlib nasekane borove veje, ki jih je bil izvlekel izpod snega, poleg ognja, da bi se osušile in bolj gorele, Rotica je pa stala pred ognjiščem, ljubki, le nekoliko upadli in blede obraze ožarjen od rdečkastega ognja, in pazila kot mlada gospodinja s skrbno vneto na ponev.

Tako zatopljena je vzdihnila globoko iz srca. »Dragica, kaj ti je?« je vprašal Rudlib in si popravil z roko svoje kostanjeve lase.

Dvignila je orošene oči. »Kaj pač meniš, kako gre moji materi in mojemu bratu?«

»Dobro! Kako naj bi bilo drugače? Tvoj brat stoji

ko drevo. Nadenj si gadja zalega ne bo upala. Nas je spravil na varno in sebe samega bo že znal braniti.«

»Toda Vaceman in...« Rotica ni mogla dalje govoriti, zakaj Rudlib je menil, da jo bo najbolje potolažil, ako ji s poljubom zapre usta. Vendar je trajala Rudlibova tiha tolažba tako dolgo, da je začelo v ponvi sumljivo cvrčati. Prestrašena se je izvila Rotica iz rok, ki so jo objemale, in je vzklíknila: »Tako, zdaj bi pa skoraj zasmodila še kosilo! Urno se obrni in pokliči očeta, da sedemo skupaj k jedi!«

Rudlib je odhitel k vratom, toda na pragu se je ustavil, pogledal razigrano nasmejan nazaj na svojo ženo in poznalo se mu je, kako je vesel resnobne vneze, s katero se je sukala Edelrota pred ognjiščem. Zunaj pred vrati je sedel župan na skali. Pred urami že je bil zapustil kočo, ker ni maral tihe sreče mladega para kaliti s svojimi skrbmi, ki so govorile iz njegovega žalostnega obraza. Celo noč ni bil zatislil očesa in je poslušal samo bobot kamenja in hrup plazov, ki so se profilili v stenah in si utirali pot mimo koče. In v tajinstveni noči so se budili še drugi čudni šumi in glasovi, ki se jih ni mogel razlagati, in so ga navdajali s tesnobno bojaznijo.

Zdaj je sedel že ure samotni pred kočo in se zaskrbljen oziral v strmi vrh kralja Ledenika. Globoka brezvetna tišina je vladala v dolini in okoli koče, tam zgoraj je pa moral divjati vihar; zakaj baš ta hip sta se z vrha gore zvila v sinji zrak dva srebrnoba iztegnjena snežna oblaka, se vrtinčila in sekala, kakor bi bile gorskemu velikanu oživele kamnite roke...

Tedaj je med vrati zaklical Rudlib: »Oče! Rotica je skuhala, pridi, da sedemo h kosilu!«

S težkim vzdihom je obrnil Šenaver blede obraz in pomignil sinu. Ko je Rudlib prišel, ga je prijel oče za roko in spregovoril tiho: »Pred ljubim dekletom nisem

vrnila na telovadišče k nastopu. Velika množica naroda je dala telovadecem in telovadkinjam za njih trud polno priznanje z glasnim odobravanjem. Primerna nagovora sta imela domači župnik, konz. svetnik Šket in član fantovekega odseka v Ptuju Prapor. Pred mrakom se je mladina razšla. Še dolgo so odmevale vesele pesmi odhajajočih fantov in deklet.

Braslovče

Tudi po hribih Savinjske doline so v soboto zagoreli kresovi, ki so oznažali praznik katoliške prosvete v Braslovčah. V nedeljo je pred braslovško cerkvijo v navzočnosti nad 4000 ljudi blagoslovil novi prapor vseučiliški profesor dr. Lukman. Predsednik mariborske Prosvetne zveze dr. Hohnjec je v lepem govoru orisal razvoj in delo Prosvetnega društva v Braslovčah. Profesor Bitenc je razložil, naloge in cilje naših mladinskih ustanov. Lepo je govoril tudi član fantovekega odseka Ter-glav.

Pri popoldanskem telovadnem nastopu je nastopilo nad 1000 članov, mladcev, mladenk in naraščajnikov. Prišel je tudi minister dr. Krek, ki so ga množice viharno pozdravljale. Dr. Hanzelič je izrazil željo, da bi mladina bila kot kres, ki sveti v temi in gori za narod in da bi to navdušenje ponela v življenje.

Jesenice

Slovenski teden na Jesenicah so zaključili v nedeljo, dne 12. junija, s krasno manifestacijo za slovenstvo. Sprevod, ki je šel od župnišča proti Krekovemu domu, je začel konjenik s trobojnicjo, nato so sledili konjeniki z narodnimi zastavami, kolešarji, godba, narodne noše, slovenske družine na vozeh, kjer so kazali prizore iz kmečkega življenja, katoliške organizacije z Jesenic, bojovníki, mladeči, dijaki, fantovski odseki, veliko občinstva, med njimi cela ekupina gorenjskih županov.

Na Stadionu je žaroval ev. mašo jeseniški rojak, kanonik dr. Zerjav, ki je naslovil na mladino globoke besede ljubezni do slovenskega jezika in vere, brez katerih — pademo. Na taboru je govoril urednik dr. Tine Debeljak, ki je razvijal krasne misli na osnovi stavka: »Mi smo narod, ki ima Boga za očeta, ki veruje v slovensko materino besedo in se bori v sedanjosti za svoje lice in svoje pravice.«

Popoldne so zborovali slovenski dijaki z vse Gorenjske in sta jim govorila dr. Tine Debeljak in dr. Vilko Fajdiga. Ob 3 popoldne se je pričela mladinska prireditev na Krekovem stadionu, kjer je nad 3000 ljudi z velikim zanimanjem in navdušenjem gledalo lep telovadni nastop naše mladine. Velika slovenska prireditev na Jesenicah je napravila na vse Gorenjsko globok vtis.

Kamnica pri Mariboru

V soboto zvečer je mariborski stolni župnik magr. Urek prižgal baklo ob luči na Slomškovem grobu. To baklo je mladina Slomškovega okrožja z vso naglico prenesla v Kamnico, kjer je z baklo prižgala velik kres. Nato so zagoreli kresovi po vseh župnijah okrožja in rakete so švigale v zrak in topiči so oznanjevali bližajoči se praznik.

V lepem sprevodu je mladina v nedeljo, 12. junija, odkorakala k službi božji in elavnostni pridigi. Med eveto mašo je ljudstvo pelo nabožne pesmi. Popoldne je bil telovadni nastop, ki bo ostal vsem v neizbrisnem spominu.

Smartno pri Litiji

Kratek potek tabora v Smartnem pri Litiji pričubujemo — ne po naši krivdi — šele danes. Na binkoštni ponedeljek je bila Litija vsa v trobojnicah, zelenju in mlajih. Z litijskega kolodvora se je razvil veličasten sprevod: fantje na konjih v narodnih nošah, kolešarji, fantje v krojih, dekleta v narodnih nošah, moški in ženske naraščaj, člani litijske in šmarske prosvete, kmečka mladina z zastavo, na koncu pa močan oddelek zastavnih starih in mladih mož, nad 500 kmetov s svojimi župani na čelu. V sprevodu je bilo nad 3000 ljudi.

Sprevod je obstal na trgu pred dekanjsko cerkvijo sv. Martina v Smartnem, kjer je udeležence pozdravil šmarski župan Nace Rus. Po cerkvenem opravilu in pridigi stolnega kanonika dr. Kihnarja se je začelo takoj zborovanje. Navzoči minister dr. Krek je v kratkem govoru navdušil množico za vzvišena naša načela. Dr. Basaj je govoril o vzorih mladine.

Popoldne se je zbralo na telovadnem prostoru do 4000 ljudi. Po izborni uspelem telovadnem nastopu se je razvila iskrena domača zabava.

Kamnik

Kljub temu, da prava pobožnost ljubi tišino, ne smemo molčati o krasni manifestaciji deklet, članic Marijinih kongregacij, kamniške dekanije. Na binkoštni ponedeljek so se pripeljale na vo-

zovih, na avtobusih, na kolesih in v vlaku. Napolnile so dekanjsko cerkev, nato pa odšle po kratki molitvi v procesiji po mestu na Mali grad. Blizu 2000 jih je bilo in to iz ene same dekanije. Dekleta je nagovoril dekan in kanonik M. Rihtar, nato je izpregovoril dr. Fajdiga, ki je končal svoj govor s posvetitvijo Brezmadežni, nakar so se vrstili pozdravi, deklaracije in pesmi raznih kongregacij. Na koncu je bila igra »Žena s srečem. S pesmijo »O Marija, naša ljuba mati« so se udeležence poslovile od Kamnika in vesele in potrjene vrnile na svoje domove.

Trobčev dan v Polhovem Gradcu

V nedeljo, 10. julija, bo v Polhovem Gradcu celodnevna prireditev v počastitev moža, ki je sledil klicu misijonarja očeta Pirea, odšel v Ameriko, postal duhovnik in ga je božja Previdnost zaradi plodonosnega delovanja poklicala na škofovski prestol.

Ko se ga v teh dneh spominja hvaležna Amerika in časti njegov spomin z najrazličnejšimi proslavami, je prav, da tudi domovina ne pozabi nanj, zlasti pa še njegov rojstni kraj.

V nedeljo, 10. julija, bo v Dvoru pri Polhovem Gradcu ob 9 ev. maša z govorom. Po maši bo sprevod k Trobčevi rojstni hiši, kjer bo odkrita spominska plošča. Popoldne ob 15 bodo v farni cerkvi pete litanije, nato pa v Marijini hiši akademija. Po akademiji se bo blagoslovil še temeljni kamen za Trobčev prosvetni dom.

Da bomo mogli pravočasno rezervirati zadostno število avtobusov, vljudo prosimo vse udeležence, da se čimprej priprave pripravljalnemu odboru v Polhovem Gradcu. Prav tako prosimo, da se javijo vsi tisti, ki reflektirajo na kosilo.

Sejmi

20. junija: živ in kram. Litija, Studenec pri Krškem, št. Vid pri Blokah, Zirovnica pri Gradovem, Bučka. — 21. junija: živ in kram. Moravče, Velika Loka, Velike Lašče, Grad v Slov. krajini. — 24. junija: gov., evinj. konj. in kram. Drnovo, živ in kram. Mirna, Ribnica, Rovte pri Logatcu, gov. Sv. Jur pod Kumom, živ in kram. Škofja Loka in Višnja gora. — 25. junija: gov., svinj. in kram. Mokronog.

maral nič omeniti, toda zdaj me poslušaj, Libli: proč moramo ponoči! Groza me je. Gora ni več varna.«

Rudlib se je prestrašil. »Meniš, da bi utegnil gospod Vace izslediti...?«

Župan je zmaljal z glavo. »Bojim se gore.«

»Kamenja in plazov?« Rudlib se je že zopet smehljaj. »Poglej okoli sebe! Zopet sveti sonce in sneg leži tiho in trdno.«

»Poznam gore. Libli, starejši sem od tebe. In tako se mi zdi, da mora priti nekaj, česar še sam nisem nikoli videl. Vse je oživel in ponoči sem čul vpiti škrate kakor v bolečini in v stiski. Groza me je, fant! Tres tiči v gori kakor krtica pod žitno njivo. Pred Vacemanom bomo imeli pač mir, toda zdi se mi, kakor bi gori rastle roke in bo udarila po nas. Proč moramo nocoj! Povej ženi, tebe bo rajši poslušala. Noč je dolga in bo pač zadoščala, da ubežimo čez Melinji log in se otmeno v Hal.«

Iz koče se je razlegel jasni glas Rotice: »Pridita že vendar!« V skoku je bil Rudlib pri vratih. Ko je hotel župan kreniti za njim, je z vrha belega slemena jeknil neki glas. Osupel je prisluhnil. Ali je bil človek? Ali je bevsnil pes? »Vedeti moram!« Z eno roko je potipal, ali ima nož za pasom, z drugo je pobral debelo borovo vejo, ki so ležale pred kočo, in je stekel proti rebri.

»Oče! Tak pridi not!« je priganjal iz koče Rudlibov glas.

»Pridem brž! Kar jejta medtem! Kaša mi bo teknila bolj, ko bo hladna.« Županove besede so zvenele hripavo. Težko je dihal in z blodečim pogledom še enkrat obrnil oči proti koči. »Libli...« Ko vzdih se mu je utrgalo sinovo ime z ustnic. Nato se je vzravnil, pogledal z iskroči se očmi proti grebenu in začel gaziti lepki sneg. Ko je po hudem naporu došel na vrh, je

obstal od prepadenosti ko okamenel. Na okrvavljenem snegu je ležal pred njim z rabito glavo mrlič, ki je s svojo odrevenelo mrtvaško roko še oklepal tisov lok: Otloh, Vacemanov najmlajši. Globoka brazda v snegu je kazala sled skale, ki ga je bila ubila. Zmeden je upiral župan svoj pogled v krvavo podobo; ni razumel, kar je gledal, in se je prijel za čelo. Tedaj so mu z rebri na drugi strani udarili na uho glasovi Vacemanovih ljudi in cmekvanje psov; stopil je korak naprej in jih je videl prihajati. Komaj za streljaj daleč so bili pod njim. Ze so ga bili uzrli tudi oni in ga spoznali — o tem je pričal njihov krik in strelica, ki se je bila zarila blizu njegovih nog v sneg. Za hip ni vedel, kaj naj stori, stal je s spačenim obrazom tresoč se po vseh udih. Potem je pograbil mrtveca, ga zavlekel na rob grebena in sunil, da se je strkljalo truplo po strmem bregu in proti prihajajočim, zavito v sneg in kamenje, ki se je prožilo za njim.

»Spravite svojega mrliča! Jaz bom čuval svoje ljudi, dokler še živijo!« Skočil je nazaj čez greben in potegnivši nož iz toka, je obstal in predirno zavpil svarilo dol v tiho gorsko dolino. Razlegajoči klic se je odbil od vseh sten. Sneg se je začel udirati, kamenje trkljati in povsed v skalovju je vpilo, kakor bi na mah oživel dvajset glasov v puščavni samoti.

Rudlib in Rotica sta priletela iz koče. Na belem krnu sta uzrla očeta in nista vedela, kaj naj si mislita.

Tedaj se je razlegel z vrha županov klic: »Bežita! Bežita! Vacemanovi ljudje so za menoj!«

Rotica je prebledela in kolena so ji klecnila; tudi z Rudlibovih lic je pregnal nenadni strah vso kri; toda njegova roka je segla po nož. Čez greben so se prikazali ljudje: gospod Vace, Honink, Rimiger, Zindel in za njim hlapca s psi. Trepetajoč se je oklenila Edelrota Rudliba

staje z Dunaja. Varšave in Prage. Zanimivo pa je, da je sprejemanje bilo mnogo bolj tamkaj, kjer je bila zemlja vlažna. V vlažnih krajih je Prago, Budimpešto in Luksemburg še enkrat bolje slišal. Kakor je iz tega razvidno, morejo električni valovi predrtni silne gorske plasti. Inženir Frič bo svoje poskuse še nadaljeval.

Prepovedana jedila. V 4. stoletja je bilo na Angleškem postavno prepovedano skuhati in pripraviti za kak obed več kot dveje jestvin (jedil).

Zastalo srce čez 15 minut odvil. O nenavadno drzni operaciji poročajo iz rimske bolnišnice Lit-torio: V tamkajšnji bolnišnici je kirurg profesor Chiasserini operiral 70 let starega bolnika, ki je imel bulo na dvanajsterniku. Operacija se je dobro posrečila, toda takoj po operaciji je operiranemu bolniku naenkrat zastalo srce. Zdravniki so dolgo poskušali, da bi oživili zastalo srce, a bilo je vse zaman, ker srce ni hotelo več biti. Nobena injekcija ni več pomagala. Čeprav je srce že celih 15 minut bilo tako rekoč že mrtvo, je

PO DOMOVINI

Ivan Zabret — 70 letnik

Vsi, ki poznajo predaškega župana g. Zabreta Ivana, se bodo začudili, da on praznuje že 70. leto rojstva. Vsakdo ga namreč pozna kot trdnogorenjsko grčo, a trdnim neupogljivim hrbtom, svežega obraza in zdravega duha. Pozimi, ko se mi mlajši zavijamo v tople kožuhe, stopa on po svojem obširnem posestvu med svojimi tovarnami in gozdovi prav lahko oblečen, pomladi in jeseni pa kolesari kilometre daleč. In vendar je resnica. Dne 16. junija 1938 bo minulo 70 let, odkar se je rodil g. Ivan v hiši, kjer sedaj vzorno gospodari njegov nečak g. Joško. Doraščal je v skrbni vzgoji svojih vzornih katoliških staršev, ki sta vzgojila poleg njega in očeta g. Joška tudi lentivškega dekana g. Valentina in g. Franca sedaj župnika na Bledu.

Naš jubilar se je priženil na veleposestvo Bobov, kjer je bila tudi mala opekarna, ki se je pod gospodarstvom g. Ivana razširila in spopolnila v veliko tovarno. Kljub temu, da je imel na svojem gospodarstvu polno dela, se je g. Ivan posvečal tudi slovenskemu ljudstvu. V domači občini je ustanovil gasilsko četo in Predaško mlekarsko zadrugo, obe ustanovi sta prinesli veliko v dobrobit občanom. Zaradi njegove izredne priljubljenosti v domači občini, so ga Predaščani izvolili že l. 1902 za župana, čigar dolžnosti je opravljal g. Zabret do l. 1911. V letu 1933 je kljub takratnemu hudemu pritisku nasilne JNS prevzel nalogo za sestavo opozicijske liste in zaradi svoje splošne priljubljenosti sijajno zmagal. G. Zabret še danes županuje v predaški občini in je prav gotovo atarosta slovenskih županov.

Posebno vzgledno pri njemu, kakor tudi pri nečaku g. Jošku je razmerje do delavcev. Zanimljiva srčne dobrote obeh, ju nazivajo delavci kar za očeta, saj se v resnici brigata zanje kakor za svoje otroke. Pa tudi predaški župljani ga nazivajo očeta, dobro vedo, da bi Predosije, danes ne bile tako vzorne korake, ako ne bi imele g. Ivana in g. Joška Zabreta.

Starosti slovenskih županov — trdni gorenjski grči — želimo, da bi ga Bog ohranil do skraj-

nih mej človeškega življenja zdravega in čilega; želimo pa tudi, da bi Bog dal slovenski zemlji še mnogo takih mož kakor je naš jubilar.

Gasilska proslava v Žužemberku

Ono nedeljo so se zbrale v tem trgu tisočglave množice od blizu in daleč k slovesni proslavi 50 letnice tamošnje gasilske čete. Obenem so blagoslovili tudi novi gasilski dom. Novomeška gasilska župa je poslala v Žužemberk kar 350 uniformiranih gasilcev. Svojeje pokrovitelja bana dr. Natlačen je ljudstvo slovesno sprejelo. V prisotnosti številne duhovščine je dom blagoslovil žužemberški dekan K. Gnidovec.

Po službi božji je šolski upravitelj g. Fr. Mervar podal zgodovino gasilske čete, nakar so gasilci izročili banu dr. Natlačen lepo izdelano listino častnega članstva. G. ban je v zahvali poudarjal potrebo složenega sodelovanja za koristi naroda in države.

Iz naših društev

Naklo. V nedeljo 19. junija ob 15 bo v Naklem popoldne velika tombola prosvetnega društva. Je to ena največjih tombol letošnje sezone ter zato vabimo vse od blizu in daleč, da se je udeležijo.

Nova Štifta pri Gornjem gradu. V nedeljo, 19. junija bo pri nas blagoslovitev novega gasilskega doma in motorne brigadne. Začetek proslave bo ob pol 14.

Dole pri Litiji. Krajevna JRZ je imela ono nedeljo javno zborovanje. Govornik iz Ljubljane nam je pojasnil politični položaj in delo sedanje vlade. Udeležba je bila lepa.

Trebnje. Tujskoprometni tečaj je bil za nas Trebnjane nekaj popolnoma novega, saj so nam predavatelji z besedo in filmi pokazali, kako velikega pomena je za nas vprašanje tujskega prometa. Edini nedostatek je bil, da udeležba ni bila taka kot smo pričakovali. Kljub temu pa upamo, da bo zasejano seme obrodilo dober sad in bomo

Trebnje sčasoma videli v imeniku prometnih krajev.

St. Gotard. Gasilci so uprizorili dne 22. maja v društveni dvorani v St. Gotardu po Janka Keršnikovi povesti dramatisirano igro »Testament«. Prireditelj je prav dobro uspel. Čisti dobiček so namenili gasilci za nabavo nove gasilske zastave. — Isto igro uprizori Kat. prosv. društvo v nedeljo, dne 19. junija, ob 3 v vasi Podmilj na prostem, na tistem kraju, kjer se je pred dobrim stoletjem vse to v resnici dogajalo. Pred igro nastopi pevski zbor in nato razlaga iz zgodovine. Sodeluje tudi tamburaški zbor St. Gotard. Čisti dohodek je namenjen za prireditelj in povečanje dvorane in ožra Kat. prosv. društva v St. Gotardu. V primeru slabega vremena bo prireditelj 26. junija.

Tunjece. Prosvetno društvo priredi v nedeljo, 19. in 26. junija ob 4 popoldne v gozdu poleg stavbišča Prosvetnega društva domačo zgodovinsko igro »Rokovnjači«. Vsi vljudno vabljeni!

Iz raznih krajev

Sodražica. Na binkoštni ponedeljek smo doživeli v naši fari redko slovesnost. Pred oltar je po 50 letih skupnega življenja zopet stopil odločen krščanski mož Silc Ivan iz Zamostca s svojo ženo

Uršulo. Oba jubilanta sta še tako mladenska in pri moči, da bi jima prisodili kvečjemu srebrni in ne zlati jubilej. Cerkevni obred je opravil sorodnik gosp. Mirko Bariol. Niso bila lahka ta preživela leta, tako so potrdili Lipčev oče bila so polna trpljenja, toda Bog je pomagal in srečno je

prof. Chiasserini vseeno sklenil poskusiti drzno operacijo. Skozi prečno mreno je hotel priti do srca ter ga potem s krepko masažo obuditi k življenju. Poskusil je in ne pričakovano se mu je posrečilo, da je srce zopet začelo biti. Bolnik je bil tako rojen.

Mož na južnem, žena na severnem tečaju. Pariški listi poročajo o dveh zakoncih Angeste, ki sta že dalj časa poročena, ki pa sta oba v službi raznih ribiških družb, ki imajo svoj sedež v Le Havru. Zgodilo pa se je, da je ribiška družba, pri kateri služi mož, moža poslala loviti ribe v morje okoli južnega tečaja. Žena pa je po naročilu svoje družbe morala na ribji lov v Severno ledeno morje okoli severnega tečaja. Sedaj mož lovi ribe na otočju Ker-guele blizu južnega tečaja, žena pa okoli Spitz-bergov. Oba bosta morala tamkaj služiti svoj vsakdanji kruh še več mesecev in se bosta žele poleti vrniti in zopet videti.

Najdaljši vodeved so napeljali v Los Angelesu v Ameriki. Njegova dolžina znaša 400 km.

in skrla od strahu in prepadenosti zbegani obraz na njegove prsi. »Divjak — in njegovi psi...«

»Kar pride naj!« Rudlib se je vzravnal. »Dokler imam še roke, se ti ne bo zgodilo kakor Rožici, ki je dala svojo kri, da raste iz nje planinska roža — telog. Živela boš ali pa bom umrl s teboj!« Nekaj korakov je potegnil omahujočo ženo za seboj po snegu, potem se je zopet ustavil in zaklical z brezvočnim glasom: »Oče! Pridi!«

Župan je pač slišal, da ga kliče sin, toda ko vkopan je stal na svojem mestu, v levici borovo vejo, v desnici svetli nož, pripravljen, da ga zažene, vročične oči uprte proti slemenu. Prvi se je prikazal čez zameteni greben gospod Vace. Njegova obleka in njegove roke so bile rdeče od Otlobove krvi, katerega je bil prestregel. Klobuk je bil izgubil in njegovi redki kosmi las so se mu lepili na oznojeno lice, ki je bilo tako spačeno, da ni bilo več podobno človeku, temveč bolj pogledu ranjene zveri, ki se pripravlja na skok. Hripavo je vreščal njegov glas: »Tam stoji, tam, ki mi je ubil sina! Primite ga! Imeti ga hočem! Živega!«

Rimiger in Zindel sta se spustila po zasneženi rebri navzdol proti županu. Henink je pa dvignil lok in napel tetivo. Tedaj je priletel županov nož, Henink je v bolečinah kričnil in izpustil orožje — nož mu je predrl lakot.

»Pse z jermenov!« je zakričal gospod Vace, peneč se od jeze. »Pse nadenj!«

Hlapca sta razdrešila vezi in kakor snop sproženih strelco so se tuleč zakadili višji navzdol.

Tedaj je podmolklo zaječalo in se streslo pod zemljo, zasnežena kamnita tla so se dvignila kakor pri dihačjočega velikana, na prostranih rebrih naokoli so se zaprašili majhni oblaki snega in v zraku je zamoljalo

— kakor daljen odmev se je čulo in vendar čisto blizu, tik pred ušesi poslušajočih ljudi.

Gospod Vace na grebenu, Rimiger in Zindel, Henink z okrvavljeno roko, oba hlapca, čnemeli psi in župan, ki se je bil že obrnil v beg — vsi so obstali ko okameneli na koščku zemlje, ki jih je nosila. Zadaj za grebenom je bil Ajlibert, ki je držal Otlobovo truplo v naročju, izpustil okrvavljenega mrliča, in oba brata, ki sta bila klečala pred ubitim v snegu, sta skočila smrtnobleda na noge. Ti in oni so se zbegano ozirali okoli sebe — vsi so čutili bližino neke temne strahotne nevarnosti. Toda odkod jim je grozila? Iz zraka ali iz skalovja v zemlji? Z gorskih vrhov ali iz globeli? Ta negotovost je še večala strah in prepast. Z Heninkovih ustnic se je utrgal prvi glas. In kakor bi bil ta vreščeci blebet v hipu zbujene smrtne groze predramil še druge iz njihove omotice, se je razlegel iznenada zmeden krik strahu v zamolklo momljanje zraka.

Od stene do stene je bobnel odmev teh glasov — in zabrisan jek je prodril dol do grape, po kateri sta se vzpenjala Zigenot in Reka proti Pusti koči, izžrpana, a sigajajočo sapo, zasnežena do čez pasu. Prisluškaajoč je prišla Vacejeva hči ribiča za roko. »Glasove čujem — na pomoč kličejo!«

Zigenot si je potegnil sekiro izza pasa in napel uho; slišal je samo rahlo mrmanje visoko nad seboj in je zmalaj z glavo. »Za Ledenikom zadaj drvi plaz!« Da bi se ognil lepljivemu snegu, je začel gaziti na strmo pobočje, v upanju, da bo na manj zasneženem kamenju zadel na bolj trdna tla. Reka je zaostala, vkleknjena v mokri sneg, v katerem je tičala. Ko je Zigenot zapazil njeno stisko, se je ustavil in ji iztegnil roko nasproti. Toda s trepetajočim glasom mu je zaklicala: »Ne skrb! zame! Na sestro misli! Jaz že pridem za teboj!«

Mo naprej, Bog je blagoslovil zakon zlatoporočenec z lepim številom otrok. Devet jih še živi; dve hčeri sta poročeni v Ameriki, drugi so tu v domovini že vsi preskrbljeni in so se s svojimi družinami udeležili lepe in priske slavnosti. — Slavljenec nam želimo, naj jima Bog nakloni še dolgo let srečnega in zadovoljnega življenja v krogu svojih dragih domačin! Bog Vaju ohrani!

Gabrijela pri Trstici. Pri podružnici sv. Lenarda v Gabrijeli, se je prvič obhajala zlata poroka, ki sta jo praznovala na binkoštni ponedeljek Planine Blaž in njegova žena Alojzija, roj. Šarl. Zlatima jubilejantoma čestitamo in želimo srečo še na mnoga leta!

Raka pri Kriškem. Na Selih si je s strelom končal življenje Jožef Rašč. Se drži pregovor: »Kakršno življenje...« V Ljubljani je umrla Marija Zalar roj. Buršič. — »Zadnje pa tudi ne bomo,« so dejala raška dekleta ter na občnem zboru v nedeljo osnovale svoj krošek, v katerega se je vpisalo 36 deklet. Mnogo uspehov! — Čas se vrtili vrtih so prosjaki po Dolenski nadlegovali za pijalo, danes pa so tudi s kruhom zadovoljni. Da ga je dobe!

St. Vid pri Stični. V vasi Vrhopolje pri Stični je izbruhnil nevaren požar. Goreti je prišla hiša Jožeta Kralja, kmetijskega posestnika. Hiša je pritišna, zelo prostorna in krita s slamo. Zjutraj je bila družina pri zajtrku, hkrati pa je gospodinja pekla kruh. Najbrž je bila peč preveda naložena, tako da dim ni imel pravega izhoda, narkar se je vnela slamnata streha. Družina, ki je še sedela pri mizi, sprva niti slutila ni, da gori nad njo streha, ter so jo šele ljudje s ceste opozorili na nevarnost. Prihiteli so gasilci iz Stične in St. Vida, ki pa so imeli težave z gašenjem, ker daleč naokoli ni nobene vode ter so morali ljudje dovažati vodo z vorovi. Vendar se je gasilcem posrečilo rešiti vsaj bližnje gospodarsko poslopje. Posestnik Kralj trpi občutno škodo, ki je le deloma krita z zavarovalnino.

Homec. Umrl je po dolgi in mučni bolezni 28-letni Ivan Tomelj, iz ugledne Brojanove družine v Šmarci. Pokojni je bil član in odbornik mladinske Marijine družbe in fantovskega odseka na Homecu. Bil je izredno veren in pobožen; ko mu je g. župnik priporočal, naj se udeležuje, ker ni mogel hoditi v cerkev, na duhovni način svete maše, je vzdihnil: »Oho, kako radi sem hodil v cerkev! in zdaj so mi zalile oči... Na radnjo uro ga je skrbno pripravila kakor kak duhovnik

njegova izredno pobožna mati in še isti dan, ko je umrl, je pobožno, dobro pripravljen prejel svete zakramente. Pogrebna se je udeležila veliko ljudstva. Mladenci Mar. družbe so šli z Marijino zastavo, člani fantovskega odseka v krogih in s praporom fantovskega odseka. O pokojnem Ivanu veljajo v posebnih meri svetopisemske besede: »Zgodaj je končal, a dopolnil je veliko let.« To naj bo tudi v tolažbo globoko užaloženim staršem. Naj Ti sveti večna luč, počiva v miru, blaga duša!

našem fantovskem odseku. Ni ga več med nami, pri svojem obitu in bratu se veselijo večne pomladi. Drugi Karel, prosil, da se nekdo snideмо s teboj v nebesih! Počiva v miru, blaga duša!

Dol pri Ljubljani. Tudi v Dolu se prav pridno pripravljamo na veliki mladinski tabor v Ljubljani. Napravili smo 12 novih krogov, v katerih se naši fantje zelo postavijo. Na praznik sv. Rednjega Telesa jih bomo videli pri procesiji. Imeli bomo tudi dva nova bandera, tako farnega in podružničnega za Berčevo. Pridni nabiranci in dobri darovalci so zbrali v ta namen lepe vsote, za kar jim bode izrečena iskrena hvala. — V nedeljo, 19. junija pa bo ob 8 zvečer v prosvetnem domu v Dolu propagandni večer, kjer se bo predvajal film »Orlovski dnevi v Pragi, ki bo gotovo vse navdušil za ljubljanski tabor. Vljudno vabimo, da se tega večera polnoštevilno udeležite.

NAZNANILA

n Dijaški konvikt v Salezijanskem zavodu na Rakovniku sprejema telesno zdrave in pravno nepokvarjene fante za vse razrede srednjih šol — tudi one, ki so doslej obiskovali katerokoli gimnazijo izven Ljubljane, a imajo dobre uspehe. Ponavljajo se ne sprejmejo pod nobenim pogojem. Dijaki imajo v zavodu vso oskrbo, stalno nadzorstvo in brezplačne skupne instrukcije. — Mesečina je razmeroma nizka in se natančneje odmerja po premoženjskih razmerah staršev; lahko se plačuje tudi v naturalijah. Novi dijaki, ki žele, da jih zavod prijavi k sprejemnemu izpitu, naj pridejo v zavod 20. ali 21. junija ter prinesejo s seboj sprejeto o dovršeni ljudski šoli in krstni list. Sprejemni izpit na realni in klasični gimnaziji bo 24. oziroma 25. junija. — Vodstvo zavoda na Rakovniku v Ljubljani.

n Na Doberdob, Kalvarijo, Oslavje. Na Bevilna vprašanja ponavljamo: Odhod iz Ljubljane ob 5 zjutraj dne 9. julija 1938 preko Rakeka v Trst. Ogled Trsta, kosilo. Iz Trsta 12.30 v Sredipolje, kamor pridemo ob 14. Spominška slovesnost na pokopališču in ogled Doberdobske planote. Odhod ob 17 v Gorico in na Sveto goro, kjer bo cerkevno opravilo, večerja in prenočišče. Budnica ob 5, sv. maša, zajtrk in okoli 7 odhod v Podgoro, Kalvarijo in Oslavje, kjer bo spominška slovesnost in nato kosilo. Odnod v Gorico okoli 12, tako da dospemo točno ob 13.30 na kolodvor. Nato potujemo po soški dolini preko Podbrda v Ljubljano, kamor bomo dospeli pred 18 zvečer. — Za skupni potni list so potrebni sledeči podatki: 1. Ime in priimek, 2. očetovo ime, 3. materino deklinirano ime in priimek, 4. rojstni kraj, dan, mesec in leto, 5. poklic, bivališče (točen naslov), in 6. pristojen v občino. Potrebna je slika v velikosti 6x9 cm z lastnoročnim podpisom na prednji strani.

d Pri zajtrku ali pa pri motuhab v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravnega »Franz-Josefa« vode.

Zahtevajte v vseh javnih lokalih „Domoljuba“!

Dr. Fr. Trdan:

Spomini na Ameriko

In tako je res srce zmagalo. Pa mi ni bilo žal. Vstopivši v bratrančev dom, zakličen: že na pragu stojč:

»Ali sem prav prišel?«

»Prav, prav! Samo Frzaka še ni doma, je še v ručniku. Bo pa kmalu prišel.«

»Bomo pa, učas stopili k sosedi ge. Mary Smale.«

»Saj res! Bom pa jaz medtem kaj pripravila.«

Tako so naše slovenske matere doma, v Ameriki, povsod. Sama gosposlujnost jih je. Komaj zagleda domaćina, že se ji srce na stečaj odpre. Zato ni čudno, če je prišla staroslovenska gosposlujnost v pregovor.

Tudi pri sosedovih so bili v hipu vsi pokonci. Se nisem dobro odprl vrat, že je hčerka Mary vzradoščena zaklicala:

»Mama, mama! Gospod so prišli.«

»Vendar enkrat! Hvala Bogu!« je od nekdaj prihajal vesel glas in za njim je precej priplaval drugi, tretji — v skoku in vse zasopile pa so prihitele gospe Smale, Zurga, sin Frank in svak in potem še sosedje in drugi znanci, ženske, moški in otroci. Prostorna soba je skoraj postala pretesna. Mladi Frank Smale, talentiran godbenik in vodja ondotnega radijskega orkestra, je celo zaigral na svojo dragoceno harmoniko nekaj prav čudnih točk. Ko pa je Trdanova gospa Anica pripravila večerjo, so čakali še drugi sorodniki in znanci: Fuzinska Mica, Zupanov Janez in Jože, Skočev France in Loja, Gorniški Karel in Neža ter oba Gudentova.

Posedli smo na udobne divane in fotelje — možje skupaj, ženske skupaj in otroci skupaj. In potem je bilo govora o vseh in pripovedo-

vanja brez konca in kraja. Vsak je hotel vse vedeti: kdo se je v vasi rodil, kdo je bil pred pustom na oklicu, kdo je bil na naboru, kdo se hodi s suho robo po svetu in kdo je zdaj v vasi najstarejši, odkar so umrli Jožetov bote? Trdanov Loja, moj ljudskoslojski tovariš, zdaj »vadžane« — paznik — na ondotni šoli, je v šaljivi obliki obnovil vse mladostne spomine, napravil napitnico in nazadnje še solo zapel:

Pesmica gladka,
kapljica sladka,
slovensko pecivo,
postrežljive roke,
to vse je za naše srce.

Videli se nismo že trideset, petintrideset let, zato smo postali tisti večer kakor radovedni in razposajeni otroci. Ko je pa drugo jutro pozvonilo k maši, se je vsa naša družba zbrala v lepi župni cerkvi Sv. Jožefa. Kakor za mladih let doma pri Sv. Anji, pri Sv. Križu ali pri Novi Stifci — slovenski duhovnik, slovenski verniki, slovenska molitev. Letos meseca junija bo trideset let, odkar sleherni jutro pristopam k oltarju, pa mi menda še nikdar ni bilo tako pri sren kakor tisto jutro na Chisholmu. Zdelo se mi je, da smo vsi eno samo, ena želja, ena volja, ena strajana molitev.

»Gospod z vami!«
»In s tvojim duhom!«

Maša je bila končana. Vzel sem kelih, stopil na spodnjo stopnico in pokleknil poleg strežnika, g. kanonika Omana. »Za vse naše tu umrle rojake! Oče naš, ki si v nebesih...« Še pri zajtrku se je videlo vsem, da ni tedaj nobeno oko ostalo suho.

Po zajtrku je vstopil v Trdanov dom Alojzij Turk, doma iz Malega loga pri Loškem potoku. To vam je velikan, da bi se lihko s samina

Martinom Krpanom menil! Lica so mu rdeča in tako gladko polna kot sveže dozorelo jabolko. Pokončna hoja, umeren korak, sonoren glas in neka prirojena dobrohotnost še posebno označuje njegovo prikupljivo zunanost.

»Vi ste pa res dečko!«

»Saj moram tudi biti, ker sem pri mestni požarni brambli. Tam potrebujejo samo krepkih in neustrašenih junakov. Toda o tem kaj več pozneje, zdaj pa sem prišel, da vas kot ožjega rojaka pozdravim in s svojim avtom popeljem do naših rudnikov.«

Te moške besede so vsem ustregle. Zato smo moški brez odlašanja poskakali v njegov prostoren avto, ženske pa so ostale doma in mislile na kosilo.

Železna ruda se nahaja ponekod tik na površini, drugod pa bolj ali manj globoko pod zemljo. Tako imenovani vrhni ali dnevni kop opravljajo povečini stroji. Lokomotiva, na kateri sedi strojnik, zajema z ogromno lopato rudo in jo meče v nalašč za to pripravljene vozičke. Dve, tri lopate in voziček je poln. Ko so trije vozički napolnjeni, jih brzi ista lokomotiva odpelje in pretrese rudo v velike železniške vagonne. Delo gre z mrzlično naglico od rok. Lokomotive piskajo, prihajajo, odhajajo in odvažajo rudo, prst in kamenje — vse vprek. Ko smo stali ob dva kilometra dolgem in pol kilometra širokem rudniku, je pripomnil Karel Krže: »Tile stroji nam bodo polagoma ves kruh izpodjedli. Kjer je bilo prej 15 do 20 delavcev, zadostuje zdaj en stroj in en delavec.«

Po kratkem obisku pri Kržetovih smo si ogledali tudi podzemeljske rove. Ura je kazala dvanajst, ko smo se pripeljali prd glavni vhod. Delavci so bili pravkar použili mrzlo kosilo, sedeli so v krogu in zrli srepo predse in čakali da se znova za štiri ure pogreznejo v podzemlje. Kakor železna ruda je bilo tudi na njih vse rujevo; obraz, obleka in železno pokrivalo

„Ponemčevanje je uničevanje germanstva“

>Koroški Slovenec< piše tudi sledeče:

Jasno in natančno je Führer in kancler Hitler v svoji knjigi »Mein Kampf« in v svojem govoru in državnem zboru majnika 1933 zahteval zadržanje države in narodno socialistične stranke do drugorodnih narodov velike Nemčije. Naj navedemo en sam njegov stavek: »Če se danes usiljuje kakemu ljudstvu druga govorica in se s tem hoče premostiti in zabrisati najočitnejša razlika med posameznimi narodi, potem je to kvečjemu začetek bastardiranja (križanja) in nikdar ponemčevanja, marveč uničevanje germanškega elementa« (Mein Kampf, str. 428).

Ziviš v državi kanclerja Adolfa Hitlerja, imaš odprto oko in srce — torej moraš vedeti: Velika Nemčija tirja po izjavi Führerja in kanclerja od tebe slovensko narodno zavednost, odločnost in požrtvovalnost. Ta država prezira narodne bastarde ali križance ter zavrača zasebno sebičnost in koristolovstvo. Nemški narodni socializem spoštuje po izjavi svojega vodje slovensko samozavest in dejavno slovensko ljubezen. Državljan si velike Nemčije in član slovenske narodne družine. Bodi polnovreden državljani in član!

Kaj žele Nemci od Čehov

Po vrnitvi voditelja čeških Nemcev Henleina je izšel letak, ki razlaga, kako si češki Nemci zamisljajo bodočo ureditev Češkoslovaške in kakšen položaj zahtevajo zase. Letak govori o tem takole:

1. V prvem razdobju podeli češkoslovaška vlada nemški manjšini kulturno in upravno avtonomijo, nadalje sorazmerno število nemškega uradništva ter priznanje sudetskih Nem-

cev kot samostojne narodnosti, ki prebiva na strogo določenem prostoru.

2. V drugem razdobju bi se češkoslovaška država izpremenila po švicarskem vzoru v zvezno državo, kjer bi vsaka pokrajina imela izključno pravico, da se briga za svoje prebivalstvo, pa naj živi tudi izven pokrajine.

3. V tretjem razdobju bi se zvezna češkoslovaška država spremenila v popolnoma nevtralnno državo, ki bi ji vse velesile priznale nevtralnost na osnovi posebnega »nevtralnostnega statuta«, torej ne po belgijskem, marveč po skandinavskem zgledu. Nevtralna češkoslovaška zvezna država bi se morala med drugim obvezati, da se odreka vsaki kakršnikoli politični ali vojaški zvezi s kakšno tujo državo. V prvi vrsti pa bi se Češkoslovaška morala odreči svoje zveze s sovjetsko Rusijo.

Italijansko priznanje slovenski književnosti

Veliki italijanski časopis svetovnega slovesa »Illustrazione Italiana« je izdala za prvi maj razkošno številko, posvečeno Jugoslaviji. Tam čitamo tudi tole: Prav meje govore, da teče od Brennerja do Drave vzporednik, ob katerem imajo Italijani in Slovani enak položaj in enake interese. Vzdrževanje novega srednjeevropskega ravnotežja od Baltiškega do Jadranskega morja se pričena z jadranskim sperazumom med Jugoslavijo in Italijo. Italija, Jugoslavija, Madžarska in Poljska tvorijo sklop od severa do juga. Ta sklop reže Evropo, a ne zato, da bi delil, marveč zato, da združi. Z dobrimi odnosi, ki jo vežejo na fašistično Italijo, si Jugoslavija jamči za neokrnjenost razvojnih možnosti proti Sredozemlju in nemajhen del njenih možnosti glede Srednje Evrope. Zgodovinski dogodki na Dunaju so te vezi še poglobili. Prostor, ki loči veliko Nemčijo od Jadrana, je komaj sto

kilometrov širok. Nova naloga italijansko jugoslovanskega prijateljstva je jasna: zvesto je treba braniti načelo, da ni več mogoča nobena hegemonija onkraj bledeh mejnikov, kjer se Italijani, Slovani in Nemci srečujejo, ne da bi se spopadli.

O slovenski književnosti piše znani raziskovalec slovenstva profesor Umberto Urbani, ki Prešernu daje naslov »slovenskega Petrarca«, Levstika označuje kot preosnovalca slovenščine, slovenskega književnega sloga, kot občudovanja vrednega pesnika, ki je z »Martinom Krpanom« udaril po dunajskem dvoru in v tem delu postavil spomenik mučenstvu slovenskega naroda. Jurčiču pripisuje zaslug, da je s svojimi deli jačil narodno zavest in odpornost Slovencev. Naštevajo potem vse izrazitejše naše ter srbske in hrvatske pesnike in pisatelje in navaja njihovo delo, v dokaz, da se močne književnosti lahko razvijejo, ne da bi bilo med sorodnimi narodi nasilno ustvarjati skupnost. Končuje se članek z besedami Otona Župančiča, da »slovensko ljudstvo še ni izreklo svoje poslednje besede«.

Daite Sloveniji zvezo z morjem

Pod naslovom »Zopet aktualna zahteva« je napisal nedavno »Trgovski list« tudi tole:

Dokazano je, da Slovenija od zboljšanja, ki je nastalo v zadnjih dveh letih, ni imela nič in da kot agrarno pasivna dežela od tega zboljšanja tudi nič imeti ni mogla. Kajti še to zboljšanje je nastalo predvsem zaradi zboljšanja cen za žito, ki ga pa mora Slovenija kupovati. Zato se je njena gospodarska stiska zaradi zboljšanja v drugih pokrajinah še povečala. To zboljšanje pa je bilo razlog, da se je zvišala cela vrsta davčnin in ker pla-

s karbidno svečilo spredaj. V hipu me je spreletelo neko nedopovedljivo čustvo, iz prsa pa se mi je izvil težak vzdih: Ubogi trpin! Zazdeli so se mi kakor Gogoljeve »Mrtve duše«.

Pozdravili smo se, izprva nekam tuje, skoraj hladno, ko pa smo se polžile spoznali, je hipoma udarilo na dan dobro slovensko srce. Frank Lavrič od Starega trga pri Ložu je poprašal po svojem bratu katehetu, Janezu Veselju nad Sodražico me je povabil v svoj rojstev. I. moj bratranec Janez Trdan iz Sušja pri Ribnici me je hotel vzeti na stroj, s katerim prevažajo v podzemlju rudo, Makosar iz Brež pa mi je položil na glavo svojo težko čelado in me spomnil na leta, ko sva še skupaj pohajala na ribniško visoko šolo. Kdo bi bil tedaj mislil, da se bova na stara leta sešla v Minnesoti v podzemeljskih rudnikih.

Ob eni se je oglasila sirena in pozvala delavce na delo. V slovo smo si podali roke in pristopili k podzemeljskemu vhodu. Teška železna vzpenjača nas je v trenutku popeljala 50 metrov globoko, najprej delavce, potem pa še nas. Neka čudna tesnoba me je spreletavala, ko smo hrenili navzdol. Pred očmi so mi stopile vse tamkajšnje podzemeljske neznane, o katerih nam je rajni oče toliko pripovedoval: kako se je nekoč pretrgala vrvi in se razbila vzpenjača z delavci vrod, kako se je neki Zamoščan spustil po železni vrvi in si roke užgal, kako je dinamit eksplodiral in zasul rov in delavce. Te moje bežne misli je najbrž uganil tudi bas — naš podzemeljski spremljevalec in delavski paznik. — Ko smo namreč globoko v rovu izstopili, me je prijel za podpaduho in me potem ves čas kakor otroka vodil naokrog.

Stresel sem se v duhu in po telesu. Težko in nezdravo vzdušje je morilo duha, velika toplotna sprememba med zunanjim in pozemeljskim svetom pa je hladila telo. Pred nami se je odgrnil več sto metrov dolg rov. Steane in strop podpirajo debela lesena bruna, po fleh pa so

železni pragovi in tračnice za električno železnico. Temo preganjajo poedine medlo žareče žarnice, pribite na strop ali na stene. Ponekod je tako vlažno, da padajo debele kaplje na obraz. »Pozor!« se oglasi bas in me potisne v nizko in ozko obstransko vdolbino. Županov Janez je ravnokar pripeljal prve vozike, napolnjene z železno rudo. Kakor pribit sedi na majhni električni lokomotivi in brzi mimo nas. Ko pride do cilja, pritisne na električni gumb, vozovi se preobrnejo in izpraznijo svoje težko breme, ki ga precej nato potegne ogromna vzpenjača na svetlo. In tako gre delo venomer naprej kakor kolesa pri uri.

Od glavnega rova vodi nešteto stranskih, daljših in krajših, ravnih in krivih, kakor pač kaže železna ruda. Zavili smo v rov štev. 1. John Vesel je bil tako zaverovan v svoje delo, da nas izprva še opazil ni. V rokah je držal električni sveder in vrtal trde železnorudne plasti. Kakor v kovačnici iskre tako so odletavale izpod svedra svetle iskre in manjši in večji rudnati drobci. Hreščalo je pa tako, da je pretresalo ušesa in mozeg. Ubogi delavci! Nam je to peklenko hreščanje že po par minutah presedalo, ti ubogi trpin! pa so dan na dan, noč za nočjo v poltemi, v neprestanem strahu in v vedni smrtni nevarnosti. Ko rudar navrti devet do deset lukenj, jih napolni z dinamitom, ki z groznim pokom odruši in odvali velikanske rudnate sklade. Če gre delo dobro od rok, nakopije sleherni delavec dnevno osem do deset vozov rude.

Kako smo se oddahnili, ko smo znova vdihavali sveži zrak in zrli nad seboj sonce in višnjevi nebesni oboki! A spodaj pod zemljo? Tema, kamorkoli seže oko, duh po strupenih plinih, pol trhlo tramovje, neprestana vlaga. Ko smo se vračali proti mestu, se me je kotala želja po mamoni, zakopnel sem po bogastvu, da bi pokupil vse te podzemeljske rudnike in nemu-

doma vpeljal štiriurni delovnik. Saj morajo biti v tem peklu še štiri ure dolge, kaj šele osem!

Po polurni vožnji smo dospeli na Eveleth, prijazno rudarsko naselje, podobno našemu Kranju. Železni rudniki so precej ven iz mesta, zato kaže mesto samo prav snažno lice. Slovenska naselbina je močna in dobro organizirana. Za vsrbo življenje skrbi slovenski župnik Alojzij Pirnat, po rodu iz Dravlj nad Ljubljano, za prosveto izobrazbo pa pevska in kulturna društva.

Neposredno pred vhom v mesto se razteza položen griček s pokopališčem. To smo hoteli videti, zato smo najprej zavili nanj. Pokopališka vrata so bila na stečaj odprta, razmeroma široka steza z belo sivim peskom posuta, gomile vzravnane, ves nalahno vzpet svet pa v zelenje zavil. V kotu ob križu smo obstali in izstopili.

»Tukaj počiva Vaš brat Janez.«

Krčevito sklenem roke in zapičim orosele oči v gomilo. Vsenaokrog svetlo sonce, le v moji duši se je hipoma stemnilo. Rad bi molil, toda srce je žalostno. Od zgodnje mladosti sem hrepenel po tem trenutku, a zdaj, dragi brat, stojim tako prazen in suh na Tvojem grobu. Nebeška Mati, pomagaj! »Zdrava Marija... Sveta Marija, Mati božja...« Moje mladostne sanje so se uresničile. O Bog, kako si dober!

V zraku leži sladka vonjava jesenskih cvetic. Od rožnega grma ob zidu odlomim vejico, poleti, ko bodo cvelete rože, bo v domači zemlji pognala tudi ta vejica. Pa še košček prsti s Tvojega groba! Kakor sveto podobno na steni, tako bom čuval spomin na Tvojo gomilo v svojem srcu. Z Bogom, dragi Janez!

Sredi mesta nas je še pričakoval Kočevarjev Anton, postaven in krepek mož, in ribniška dobrčina od nog do glave. Kočevarjeva hiša je bila včasih nekako naravno zbirališče vse naše vasi. Podnevi so hodili v vas otroci. Takih igrač kot jih je znal narediti Kočevarjev Peter, ni

čuje te Slovenija v izredno visoki meri, se je tudi njeno davčno breme izredno povečalo. Kljub večjim izdatkom za svojo prehrano je morala Slovenija plačevati še večje davščine. Ni čuda, če je njena gospodarska sila zaradi tega padla kar dvakratno.

In danes je na tako nizki stopnji, da ji preti že gospodarski propad. Zato se mora Sloveniji pomagati, zato se mora z zidavo železniške zveze z morjem dati prebivalstvu Slovenije nujno potrebna zaposlitev. To tem prej, ker je bila tudi pri javnih delih Slovenija prikrajšana čez mero.

Moremo zato reči z vsem poudarkom, da ni zahteve v vsej državi, ki bi bila le prime-roma tako utemeljena ko zahteva po sezidavi železniške zveze z morjem. Zato pa tudi ne gre, če se pri velikih javnih delih iz sredstev 4 milijardnega posojila ne bi določila zidava te železnice kot ono javno delo, ki mu gre prvenstvo pred vsemi drugimi.

Složno mora zato zahtevati vsa Slovenija, da se vsaj sedaj ta njena stara zahteva izvede in da se ji vsaj zdaj izpolni obljuba, ki ji je bila v obliki zakona dana že pred leti. Stari dolg se mora Sloveniji že enkrat plačati.

Tudi državni misli sami ne more biti v korist, če mora ena pokrajina venomer ugovarjati, da se ne upošteva ena njenih najbolj življenjskih zahtev. In železniška zveza Slovenije z morjem je takšna zahteva.

Nova upravna razdelitev bivše Avstrije

Nemški notranji minister dr. Frick je bil te dni na Dunaju, kjer je organiziral upravo bivše avstrijske zvezne države. Po njegovih določilih je najvišji predstavnik oblasti v Avstriji državni komisar Bürckel, ki je tudi najvišji predstavnik stranke v »Ostmarki«, kakor se Avstrija odslej imenuje. Nekdanja

RADIO LJUBLJANA

od 16. junija do 23. junija 1938.

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13 Čas, spored, obvestila, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Ceritek, 16. junija: 8 Prenos cerkvene glasbe. 9 Verski govor. 9.15 Prenos blagoslova stolne procesije. 9.30 Napovedi, poročila. 9.45 Plošče. 10 Koncert. 11 Otroška ura. 11.30 Koncert radijskega orkestra. 17 Kmet. ura. 17.30 Sramel »Skrjanček«. 18.15 Calderon: Skrivnost sv. maše. 19.30 Nac. ura. 19.50 Plošče. 20 Koncert. 22.15 Plošče. — Petek, 17. junija: 18.20 radijski orkester. 18 Radijski orkester. 18.40 Ženska ura. 19.30 Nac. ura. 19.50 O mladinskem taboru v Ljubljani. 20 Radijski orkester. 21.10 Ljubljanski godalni kvartet. 22.30 Angleške plošče. — Sobota, 18. junija: 18 Radijski orkester. 18.40 Dolenjska mesta v dobi čitalnic. 19.30 Nac. ura. 19.50 Pregled sporeda. 20 O zunanji politiki. 20.30 Železnikarjev »Bruc«. 22.15 Radijski orkester. — Nedelja, 19. junija: 8 Čelo in klavir. 9 Napovedi, poročila. 9.15 Plošče. 10 Verski govor. 10.15 Staroslovenska maša. 11 Otroška ura. 11.30 Plošče. 12 Kmečki trio. 17 Kmet. ura. 17.30 Opera

avstrijska vlada postane »deželna vlada Ostmarke«. Notranji minister je značilno poudaril, »da se imenuje nova deželna vlada Seyss-Inquart«, ki ima torej osebno v rokah vse upravne posle, ki jih on svojevoljno porazdeli med 5 deželnih ministrov, ki so mu odslej še na razpolago. »Ostmarka« je upravno razdeljena v 7 področij, ki se zemljepisno popolnoma ujemajo s področji strankine razdelitve. Da sta država in stranka eno, pride do izraza, da je vodja stranke v pokrajini (Gauleiter) obenem tudi deželni glavar, to je predsednik deželne uprave (Landeshauptmann). Bivša Avstrija je razdeljena v sledeče pokrajine (Gau): Dunaj, Oberdonau, Niederdonau, Steiermark, Kärnten (Koroško), Salzburg in Tirol. Meje pokrajin se ne ujemajo popolnoma z mejami prejšnjih zveznih dežel.

glasba. 19.30 Nac. ura. 19.50 Plošče. 20 Kantata o Šahu. 20.45 Koncert radijskega orkestra. 22.15 Plošče. — Ponedeljek, 20. junija: 18 Radijski orkester. 18.40 Ladjedelnice ob slov. obali Jadrana. 19.30 Nac. ura. 19.50 Zanimivosti. 20 Koncert radijskega orkestra. 21.15 Prenos iz Prage. — Torek, 21. junija: 11 Šolska ura. 13.20 Koncert radijskega orkestra. 18 Koncert radijskega orkestra. 18.40 Ljubljanski St. Jakob od Valvazorja do Plečnika. 19.30 Nac. ura. 19.50 Zabavni kotiček. 20 Plošče. 20.15 Radijski komorni zbor. 21.10 Ura češke klavirske glasbe. 22.15 Koncert radijskega orkestra. — Sreda, 22. junija: 18 Plošče. 18.20 Mladinska ura. 19.30 Nac. ura. 19.50 Šahovski kotiček. 20 Plošče. 20.15 Rezervirano za prenos. 22.15 Salonski kvartet.

Katoliški listi ste moji glasniki. Malo otrok nebaškega Očeta bi vedelo za moje želje, ako ne bi bilo tebe, katoliško časopisje. (Pij X.)

V vsako hišo Domoljuba!

Tako je Koroška dobila v svoj okvir tudi Vorarlberg, Burgenland (Gradiščansko) je izginil in pride južni del k Štajerski, severni pa k Unterdonau. Prav tako pride nekaj političnih okrajev nekdanje Gornje Avstrije k Unterdonau. Dunaj je posebna upravna enota. Notranji minister dr. Frick je pri tej priložnosti poudaril, da mora biti Avstrija do majnika 1939 v vsakem pogledu istosmerjena z ostalo Nemčijo. Istočasno so bile tudi posamezne pokrajine (Gau) razdeljene v strankina in upravna okrožja, ki se zopet popolnoma ujemajo. Ozemlje, koder prebivajo Slovenci na Koroškem, je bilo razdeljeno v okrožja Velikovec, Celovec in Beljak, ki slovensko ozemlje režejo v navpični meji od severa do Karavank. K okrožju Beljak spada tudi vsa Zilska dolina.

bilo zlepa dobiti. In kako je razumel Peter otroke, otroci pa njega! Ko mu je bilo njihovega vpitja dovolj, jih je kar z leskovko nagнал, kralj je namreč leskove palice in strgal vitre za rešeta. Pa kaj so storili mladi naga-jivci? Pri enih vratih so drli ven, pri drugih pa so zopet prihajali nazaj in ga dražili. In Petru je bilo to všeč. Zvečer pa so se shajali pri Kočevarjih vaški moške. Še rajni prelat dr. Jožef Lesar mi je večkrat pripovedoval, kako so včasih pri Kočevarjih možje moževali. Vasko žene pa so hodile h Kočevarjem Mici v posvete. Mica je imela trafiko, zato je večkrat zahajala v bližnji trg in je tako marsikaj zvedela, kar je bilo drugim prikriti. Pa tudi dobro srce je imela, komur je le mogla, je postregla: poleti s kislim, pozimi pa s toplim mlekom.

To lepo starokranjsko izročilo je prenesel na Eveleth tudi njen hvaležni sin Anton. Že na Shisholmu so mi pravili, da je pri Kočevarjevemu Antonu vsak Slovenec vedno dobrodošel. Tudi mi smo bili izredno gostoljubno sprejeti. V prostorni dvorani smo naleteli na same znanec in mladih let. Tu so bili: Jožetova dva, Suštarjev Jakob, Tanova Neža in Franca. Hrvaški Fric in še nešteto drugih. Žal, da smo imeli tako malo časa! Suštarjev Jakob, ki je bil pred leti celo evelethski župan, je uporabil svojo zgovornost, da bi me vsaj za tri dni na Evelethu pridržal. Jutri Vas popeljem k jezeru, tam bomo napravili piknik, potem bomo obiskali še nekatere naše vaščane na Eliju in Virginiji. Kako bodo veselili! Naša Marijana me je celo prosila, da jo brzojavno obvestim o Vašem prihodu, kako ji bo bilo, če Vas ne bo videla!

Toda neizprosni čas je bil močnejši kakor vse te in podobne prijazne in vabljive besede. Posloviti se moramo. V srcu nam vsem v hipu postane tesno, v očeh pa vlažno. Fužinska Mica je kar na glas zahtevala. Skušamo še eno zapeti, toda pesem noče iz grla. Zadnjikrat jim sežem v danico. »Pozdravite doma očeta, mater, va-

ščane. Noto štifto, Sv. Križ, ribniški misijonski zvon! Z Bogom! Z Bogom!

Tako se menjava v življenju sonce in dež, veselje in žalost. Jata vran je zletela s hriba. Krakajoče so letele čez polje v bližnji gozd. Še en polet in Eveleth se je za vedno poslovil v nevidni dalji. Ko je legal večerni mrak na zemljo, smo že bili pod streho g. dr. Janeza Solarja, slovenskega župnika v Duluthu.

Duluth je znamenito trgovsko mesto s sto tisoč prebivalci. Razteza se na zahodni strani Gornjega jezera do 40 km na dolgo. V mestu ima sedež dvajset paroplovnih in osem železniških družb. Izvažajo zlasti premog in železno rudo, uvažajo pa pšenico in druge poljske pridelke. Slovenci so naseljeni večinoma v predmestjih Gary, West in New Duluth, kjer so velike jeklarne. Za versko in prosvetno življenje so zelo dostopni. Med njimi deluje že imenovani dr. J. Solar, ki zasluži, da ga svojim cenjenim čitateljem nekoliko поблиže predstavim.

Janez Solar se je rodil 1897 na Rudnem v župniji Selca nad Škofjo Loko. Bil je srednji med petimi otroci preproste kmečke družine. Oče, ki je že v mladih letih kot fant podpiral z zaslužkom svojih rok deset let mlajšega brata Jurija, sedaj benediktinec p. Venceslav v Ameriki, je dal Janeza v mestne šole najprej v Škofjo Loko, potem pa v Ljubljano. Toda Janez je bil bolehen in je v tretjem razredu ljudske šole dvakrat prebolel hudo pljučnico, ki mu je pustila težko srčno napako. Zato je moral šolo pustiti. Ko pa je leta 1911 prišel na poštne strice iz Amerike, so se vsi toliko časa šalili, da je nazadnje le resnica postala: Janez se je odločil, da gre s stricem v Ameriko. Tam ga je g. Venceslav hotel izločiti, a bolezen mu tudi tam ni bila prijaznejša. Moral je prenehati in si iskati zaslužka z najrazličnejšimi posli: zdaj je bil samostanski služabnik, potem v hotelu, drugič zopet v športnem klubu, nazadnje pa so ga ob koncu svetovne vojne še k vojakom po-

brali. Delo ga je toliko okrepilo in življenje toliko zmordilo, da je še enkrat poskusil s študijem. In res, uspel je! Vstopil je v semenišče za škofijo Duluth in končal bogoslovne nauke v St. Paulu z licenciatom. Leta 1926 sta s stricem zopet prišla v Evropo: takrat sta obhajala vsak svoj jubilej: stric srebrno, Janez pa novo mašo, oboje na očetov god, na dan sv. Jakoba apostola. Po škofovi želji pa je nadarjeni novomašnik odšel na katoliško v učilišče v Washingtonu in se posvetil vzgojni deli. Leta 1930 je študijo končal z doktorskim naslovom, nakar ga je imenoval škof za nadzornika vseh katoliških šol v škofiji Duluth. Predlaskim je dobil v vodstvo še župnijo Sv. Elizabete v Duluthu, kjer se poleg drugega vsestranskega vzgojnega in znanstvenega dela udeležuje tudi v dušnem pastirstvu.

V prijetni družbi tega odličnega rojaka nam je tisti večer potekal čas. Ko pa smo bili v najživahnejšem razgovoru, nas je za hip zmotil električni zvonček. Kdo neki bo ob tej uri? Bil je naš misijonar g. Vital Vodusek, ki se je z avtomobilom pripeljal iz Rock Springsa od g. župnika Albina Gaidovca. In tako smo potem še njega vzeli v svojo sredo in kramljali dalje skoraj do ranega jutra. Toliko je imel vsak povedati in toliko bi bil tudi rad vsak zvedel. Ob spominu na dom in na domača tla so v tujini ure kakor minute in sekunde. In povrh vsega tega smo morali s sončnim svitom že zopet narazen: g. V. Vodusek v Chicago, g. kanonik Oman. Blenkuš in podpisani pa v Brockway. Tu nas je po tridnevni odsotnosti pričakoval g. ravnatelj Slapšak, ki se je bil medtem že vrnil od svojih sorodnikov z juga. V gostišču g. župnika Janeza Trobca smo se zopet srečno sešli.

Naročajte Slovenski dom!

Oh, ti otroci!

Vse se pritožuje nad otroci sedanjih dni. Berati na cesti vedo povedati, da jih otroci kamenjajo. Tujci se pritožujejo, da jih otroci obkledajo z nedostojnimi priimki. Očetje in matere so polni tožba: »Ne ubogajo nas!« Sola ve povedati, da prejšnječase otroci niso bili nikdar toliko razbrzdani. Ko pridejo leta, da bi se starši radi umaknili v miren počitek in bi uživali v tihoti sadove svojega truda in dela, se tolikokrat sliši bojazen, da si ne upajo stari izročiti otrokom svojega posestva, ker se boje... no, že veste, česa.

Kar nič prijetne niso takele tožbe.

Kje je krivda, da je sedanji rod tak? Poskusimo dati na to vprašanje nekaj odgovora. Če bo odgovor napravil komu malo bolečin, nič zato. Resnica je sicer božja hčerka, a kljub temu ni vsakemu človeku prijetna.

Beseda spoštovanje je današnjemu času skoraj tuja. Se malo, pa jo bo treba črtati iz naših besednjakov. Zaslugo za to nosi velik del našega časopisja. Tisto časopisje, ki se je spravilo nad Boga samega in mu je skušalo vzeti veljavo med človeškimi otroci, tisto časopisje, ki dan za dnevom blati Cerkev in njeno osebo od papeža doli pa do zadnjega kaplana in še nazaj do najbolj skritega samostanskega brata, nosi dosti krivde na tem dejstvu. Tudi do državne oblasti tako časopisje nima primerne spoštovanja, samo strah ima. Strah pred paragrafi in pred kaznijo in ječo. Pasji strah in ne dostojno spoštovanje!

Tako je po zaslugi tega časopisja padla božja veljava, padla veljava Cerkev kot učiteljice narodov, izpodkopani so temelji državnega življenja in nehoti je v ta vrtnec padlo tudi življenje naših družin. Naš Prešeren bi danes lahko potožil, da na tleh leže človeštva stebri stari, v domačih šegah vrtnece postavne.

Ali se večina svetovnega časopisja zaveda te svoje krivde? Zelo dvomimo. Časopisje — svetovna velesila — kako slabo vrtiš svoje poslanstvo! Večne združbe med starši in otroci — tvoja krivda! — državna in cerkvena veljava ležita na tleh — tvoja krivda! — vera v Boga je ljudem vzeta — tvoja največja krivda!

Skoraj nevede in nehoti se je dala zapeljati in omamiti sili tiskane besede masa narodov kakor tudi posamezni člani ljudstva.

Kar povejte vi, družinski očetje, ali niste tudi vi nekaterikrat govorili drzno o Bogu in o njegovih naredbah. Kar povejte, kako ste presojali pred svojo družino odredbe učiteljev in veroučiteljev, ki navadno niso bile drugega kakor odredbe višjih, predpostavljenih.

»Ali je naš učitelj neumen? Ali je kaplan znorel? Saj ne vesta, kaj vam ukazujeta.« Ali ne slutiš, kako pljuješ s tako obsodbo v svojo lastno skledo? Če je neumen učitelj v šoli, če je nespameten katehet, ker ukazujeta tvojemu otroku nekaj pametnega, ali nisi neumen tudi ti, kadar zapoveduješ svojim otrokom, kakšni naj bodo in kaj naj delajo? Kamen, ki ga vržeš v steno, odleti nazaj in zadene lahko tebe samega. Več medsebojnega spoštovanja in manj nepotrebnega in prenapetega presojevanja, pa bo marsikaj šlo bolje naprej. Dokler bomo pa drug drugemu veljavo odjedali, se pa nikar ne čudimo, če jo tudi sebi odjedamo.

Zelo škodljiva je nam vsem v tem oziru tista že tolikokrat pregrajana slepa ljubezen, katere je dandanašnji svet več ko poln. Slepa ljubezen vidi samo otroka in ničesar drugega. Otroka vidi, ne pa njegovih napak. Če nam kdo pove le besedico o otrokovih napakah in

Narodne noše pozor!

J. STROJANSEK, Ljubljana

Najcenejše in najboljše za ženske narodne noše, kakor tudi vse manufakturno blago Vam nudi trgovina pri „ZVONU“ Pred škofijo 21, poleg magistrata (rotovža)

nerodnostih, koj je zamera tukaj. Če ne še pravda. Sosed ne sme ničesar napačnega videti na našem otroku. Če vidi in če nas na to opozori — hujše je to, kakor če bi kamen v nas vrغل. Do smrti mu ne bo odpušeno. Otroci slišijo naše hudovanje nad sosedom: sosed je ničla, je izguba, nič ne ve, tiho naj bo, za svoje naj skrbi in naj se zanje briga... Če sosed ničesar ne ve, sklepa otrok čisto pravilno, potem tudi ti ničesar ne veš, tiho bodi in molči. Tako si sami kopljemo grob lastnemu delu in trudu.

Slepa ljubezen ubija spoštovanje, ki smo ga drug drugemu dolžni. Ubija pa tudi naše lastno delo, kateremu sami v svoji slepoti kopljemo grob. Če bi se odrasli ljudje med seboj malo bolj cenili in spoštovali, pa bi jih mlajši rod tudi bolj cenil in spoštoval. S tem, da ubijamo veljavo svojega bližnjega, izpodbijamo tudi svojo lastno veljavo. Ali ni škoda!

Nikjer se morebiti tako jasno ne kaže resničnost Kristusove besede: »Ne sodite in ne boste sojeni,« kakor ravno na polju vzgoje. Če hočemo doživeti boljše čase, moramo zanesiti na svet večjo mero spoštovanja do vsake oblasti: do Boga, do Cerkev, do državne oblasti, pa tudi do šole in do bližnjega sploh. Ali za to bo treba delati skozi desetletja!

Naročite takoj „Slovenca“

ali pa ga kupujte in nabirite 50 žigov, da boste imeli pravico 15. julija t. l. do žrebanja, ko Vam bo sreča lahko izbrala eno od 152 dragocenih nagrad, ki so vredne nad 100.000 din.

Tudi če sedaj začnete zbirati nagradne žige, jih boste mogli nabrati 50, ker lahko od istega dne pošljete več žigov.

Sreča lahko čaka prav Vas, zato ne odlašajte niti dneva, ampak začnite kupovat »Slovenca« in zbirat žige ali pa takoj naročite »Slovenca« pri našem zastopniku v Vašem kraju ali pa pri upravi »Slovenca« v Ljubljani.

Lastništvo »Slovenca«.

V neki šoli so imeli na vrsti Noeta in njegovo barko. »Kaj menite, otroci,« je dejal gospod katehet, »kom si je Noe v barki čas preganjal? Jaz bi rekel, da je lovil ribe.«

»Jaz pa mislim, da se motite,« je pripomnil Hribarjev Lojze. »Prav dosti ni mogel loviti, ko je imel pa samo dva črva v barki.«

NAGLUŠNI!

VIBRAPHON, nov pripomoček za sluh, praktično neviden, neelektričen, nobene žice, brez baterije, nikake pritlikave. Zdravniško preiskusen in priporočen. Zahtevajte brezplačno prospekt in pogoje za 30 dnevno preizkušnjo.

„RANOS“ (Dep. 17) Zagreb, Boškovičeva 3

»Janez, hitro vstani, v desetih minutah moramo že nastopiti in odkorakati,« je klical France svojega rojaka rekruta.

Janez se je pa leno obrnil na slavnjači: »Če me ne bo o pravem času, kar pojdite, ni treba name čakati.«

Mali oglasnik

Vaška drobna vrstica ali tpe prostor velja za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridejke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Mizarskega vajenca

sprejme Franc Kuhar, mizar, Vičmarje 60.

Dvostanovanjska hiša

z vodovodom, vrtom, njivo, napredaj 10 minut od kolodvora Medvode, Marn Fr., Vaše 10.

Stroj za opeko

strešno, cementno, dvojno zarezano, poleg 800 modelov, stroj za robnike, poleg 30 modelov, in stelaže, vse v dobrem stanju, preda Franc Škulca, Spodnje Brezovo, Višnja gora.

Hišica

za kmečka delala sprejemem takoj. — Zg. Šiška 11, Ljubljana VII.

Deklo

pošteno, delavno za delo na polju in pri živini, sprejemem. Dopiše na upravo Domoljuba pod »Poštenec« št. 9455.

Fanta

poštenega, od 13 let naprej sprejemem. — Podmolnik 12, pošta Dobrunje.

Posestvo

s 15 orali dobre zemlje upodno napredaj, poslopje, njive, travniki, gozdi, vinograd, sadovnjak. Posestvo je na polju. — Angela Mak, Podboršt 3, št. Janž, Dolenjsko.

Hiša z vrtom

napredaj. Stebe Anton, Moste, Komenda.

Vajenca

poštenih staršev, takoj sprejemem. — Zorman, mesar, Smlednik.

Za vsakogar

najboljši nakup obleke, perila in vsa praktična oblačila. — Presker, Sv. Petra c. št. 14, Ljubljana.

Krožno žago

prilavljeno za kolarja, in nekaj bukovih plohov prodam. Jeraj Jernej, Zapogje št. 10, Smlednik.

4 stavlj. parcele

v meri 7200 m² ob dr. cesti Vir in Dob — razgled na planine — prodaja Janko Vilar, pos., Dob pri Domžalah

Vajenca

poštenih staršev sprejme takoj Franc Levstek, krojač, Sedražica 156.

Dov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zadostuje samo 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zavitek 6 din, po pošti 12 din; 3 zav. po pošti 24 din. Uspeh vam je zagotovljen. Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Mašтова esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborni, obstojno in zdravo domačo ojačo. Cena 1 steklenici za 150 litrov Din 20.—, po pošti Din 35.—, 2 steklenici po pošti 55 Din. — Prodaja Drogerija Kanc, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Kolesa

najnovější letošnji modeli v največji izbiri že od Din 550.— naprej. — Nova trgovina, Ljubljana, Tyrševa cesta 36, (nasproti Gospodarske zveze).

Prodajm gepeljsko

mlatilnico. Anton Bedenčič, Bičje-Grosuplje.

Prodajm 17 mesecev

starega plemskega junca, garantirano čiste montažne pasme in iste pasme kravo, ki bo imela v 3 tednih teleta. Martine, Fuzine 9 pod Ljubljano.

Fanta, 16 letnega, po-

starega, sprejemem za kmetijska dela Zaloška cesta št. 80 b, Ljubljana-Moste

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

registr. zadruga z omejeno zavezo

V LJUBLJANI

NAJMODERNEJE UREJEN GRAFIČNI ZAVOD: KNJIGOTISK, KAMENO-OFFSET- IN BAKROTISK, KLIŠARNA TER KNJIGOVEZNICA

TISKA KNJIGE, REVIJE, CENIKE, BROŠURE, PROSPEKTE, ETIKETE, DIPLOME, POSETNICE, LETAKE, PLAKATE, VABILA, KOLEDARJE

TISKA RAZGLEDNICE, TISKOVINE ZA URADE, TRGOVINO IN OBRT TER OSTALE TISKOVINE V ENO-ALI VEČBARVNEM TISKU

IZDELUJE ZA ILUSTRIRANJE TISKOVIN POTREBNE OSNUTKE, RISBE, PREDLOGE TER KLIŠEJE ZA ENO- IN VEČBARVNI TISK

Sonce je iz dneva v dan silnejše!

Zato se zahteva vsak dan več od Vaše kože. Mislite pravočasno na nujno potrebno nego kože z NIVEO! Samo NIVEA vsebuje Eucerit. — NIVEA krepi kožo in dela tudi Vašo kožo odpornejšo proti vedno močnejšim sončnim žarkom in ji da svež videz.

Kupim vsako količino: lipovo, bergovo in ornikovo cvetje, korenine srčne moči, jagodovo listje in krhlikovo lubje

ANTON STERGAR - KAMNIK

TOMBOLA

gasil. čete **Predosije pri Kranju** 19. junija

DOBITKI: šivalni stroj, 10 dvokoles, spalna oprava i.t.d. Kupite tablice po Din 3,— v predprodaji, — na dan tombole Din 4,—.

Hranilne knjižice, vrednostne papirje, delnice, 3% obveznice vnovčujem po najvišji ceni takoj v gotovini.

Kupo-predaja nepremičnin
Kupujte srečke državne razredne loterije v moji kolekturi »VRELEC SREČE«.

Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova 14

Zdravnik: »Opozarjam vas tudi na to, da ne pijte preveč žganja.«

Bolnik: »Zaradi tega ste pa lahko brez skrbi, gospod doktor, meni ga namreč ni nikoli preveč.«